

NÉPÚJSÁG

2025. december 11.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
280. (22146.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Éjjel-nappal folyik a munka

Nehezen, de épül az autópálya

Zajlanak a munkálatok a nyárádmenti szakaszon. Írásunk a 4. oldalon

Fotó: Osváth Csaba

Decemberben se feledje el idejében megújítani előfizetését a Népújságra! Ha előfizet, olcsóbban kézhez kapja, mint ha megvásárolná!

Népújság falinaptár – kapható az újságárusoknál!

Összegzés és jövőbeli tervek a Milvusnál
Évi összegző sajtótájékoztatóján a Milvus Csoport Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakemberei beszámoltak arról, hogy idén is kiemelt figyelmet szenteltek több veszélyeztetett faj védelmére.

10.

50% KEDVEZTMÉNY

Közellátó szemüveglencsék nyugdíjasok számára.

2025.11.01. – 2025.12.31.

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

A bezzegelők városa

Vajda György

Úgy tűnik, hogy Marosvásárhelyt valamiféle kóros jelenség sújtja, aminek a hatása egyre inkább eluralja a várost, főleg a közösségi média hatására. Nem halálos, miként a hajdanában vélt Tutanhamon átka. Túlélhető, csak akarat kell hozzá.

Az utóbbi időben leginkább, de amúgy majdhogynem több évtizedre visszatekintően a bezzegelők városa lettünk. Valahogy semmi sem tetszik. Nem tudunk örülni mások sikerének, nem veszünk részt olyan eseményeken, amelyek valakinek a kitűnőbb tehetségét helyezik előtérbe. Sőt az baj, ha valaki kidugja a fejét a homokból. Irigykedünk, pletykálunk, gyanakszunk, legendákat szülünk, s elégtétellel nyugtázzuk, hogy sokan egyetértenek az álhírekkel, anélkül hogy leellenőriznék, vagy tökmagnyi igazság lenne mögöttük. Van erre elég példa. Induljunk ki a marosvásárhelyi repülőtér körüli közvitából. Amikor csupán egy járat volt, mindenki kígyót-békát kiáltott Peti András igazgatóra, úgy véelve, hogy nem képes menedzselni a repteret. S az ilyen jellegűek még az enyhébb „beszólások” közé tartoztak. Aztán persze cífrázták politikai kommentekkel, és folytatható lenne a felsorolás. Amikor kiderült, hogy mégis sikerült elérni azt, hogy a WizzAir légitársaságnak bázisa legyen itt, és kilenc új járat indult be, egyesek a jegyárak miatt méltatlankodnak, mások, hogy miért nem más célállomásokra közlekednek stb. Holott ez a siker közös is lehet, ha valóban igényeljük a szolgáltatást. Nemcsak marosvásárhelyiek, hanem a környékbeli megyékben lakók is. És örülnünk kell a lehetőségnek. A járatok fenntartása az egész megyének gazdasági hasznot hozhat, fellendülhet a turizmus is, amiből mindenki nyerhet.

Menjünk egy kicsit messzebb. Sokan folyamatosan támadják a Soós Zoltán által vezetett polgármesteri hivatal ténykedéseit, a helyi tanács működését. Lehet, hogy nem a legtökéletesebb önkormányzat. Nem is lehet az. Hiszen húsz évnyi stagnálásból kellett előremozdítani a várost. Aki egy kicsit is belát az önkormányzati munkába, a köz-igazgatás-politikába, tudhatja, hogy ez egy cseppet sem könnyű feladat. És mindig lesznek olyan intézkedések (bárhol a világon), amelyek egyeseknek kedvezőek, másoknak nem, lásd a Tudor negyedbeli átrendezést, a főtér átalakítását, a Maroson megépítendő hidat. Biztos vannak más megoldások is. De azt is figyelembe kell venni, hogy a városfejlesztésben elengedhetetlenek azok a lépések, amelyek igazodnak a tár-

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

11

CSÜTÖRTÖK

Ma ÁRPÁD,
holnap GABRIELLA, JOHANNA napja

Az év 345. napja, hátravan 20 nap

7:56

16:35

12:28

A nappal hossza:
8 óra 39 perc

Időjárás

Felhős/napos idő

Hőmérséklet:
max.: 6 °C
min.: 1 °C

naptár

Isten éltesse!

GABRIELLA: a Gábor név női párja.
JOHANNA: a János név latin Johan-
nes alakjának a női párja. A jelen-
tése: Isten kegyelméből / Isten
kegyelmezz.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2025. december 10.	
1 €	5,0894 lej
1 \$	4,3768 lej
100 Ft	1,3259 lej
1 g arany	589.8642 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K

Megérkeztek a fenyőfák a marosvásárhelyi nagypiacra

A marosvásárhelyi Cuza Vodă utcai piacon több mint háromezreszáz fenyőből választhatnak a vásárlók, és a készlet folyamatosan bővül. A kínálatban ezüst- és nordmann fenyők is vannak. A piac naponta 6 és 20 óra között tart nyitva – emlékeztet közösségi oldalán a polgármesteri hivatal.

Tűz ütött ki Szovátán

Hétfő este tűz ütött ki a szovátai Hosszú utcában egy rak-tárként is használt fáskamrában, az oltóegységeket 19.30 után riasztották. A helyszínrre a helyi önkéntes és katonai tűzoltók, valamint a helyi rohammentő egység (SMURD) is kiszállt. A lakók és a szomszédok vedrekkel próbálták oltani a tüzet, aminek továbbterjedését a mentőcsapatoknak sikerült megakadályozni. A lángokban a fáskamra teljesen leégett. A tűz oka ismeretlen, a szakemberek vizsgálatot indítottak ennek kiderítésére.

Gálavetítéssel nyitják meg a szászrégeni mozit

December 12-én, pénteken 19 órától a Sergiu Celibidache életéről szóló Sárga nyakkendő című film gálavetítésével nyitják meg Szászrégenben a felújított Patria mozit. A rendezvényen jelen lesz Serge Celebidachi rendező és Cristina Dobrițoiu producer. Jegyeket online az eventbook.ro honlapon lehet váltani, pénteken vetítés előtt a helyszínen is megvásárolhatók.

Adventi hangoló a MÉSA duóval

A Tokos zenekar nagy sikerű koncertje után advent harmadik vasárnapján a MÉSA együttesel folytatódik az Adventi hangoló című koncertsorozat a marosvásárhelyi Gecse utcai református templomban. A december 14-én 18 órakor kezdődő koncerten a zenész házaspár karácsonyi dalokat és a református énekeskönyv dalainak újrahangszerelt feldolgozásait adja elő. A rendezvényre a belépés díjtalan, az eseménysorozatról a szervezők az egyházköztség Facebook-oldalán osztanak meg részleteket.

Karácsonyi vokálszimfonikus hangverseny

December 11-én, csütörtökön (ma) 19 órától karácsonyi vokálszimfonikus hangversenyre várják a klasszikus zene kedvelőit a marosvásárhelyi Kultúrpalota Nagytermébe. A Marosvásárhelyi Állami Filharmónia vegyes karát és szimfonikus zenekarát Nicolae Moldoveanu vezényli, karvezető-asszisztens karmester: Fadri Rüedlinger. Szólisták: Diana Țugui szoprán, Józan Vivien mezzoszoprán, Szigmond László tenor és Schulmeister Julius basszus. Láposi Cristina csembalón, Eduard Iosif Antal orgonán játszik. Műsoron: Händel-, Adrian Pop-, Mozart- és Bach-művek.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Megjelent az Erdélyi Gyopár 200. lapszáma

Az Erdélyi Gyopár 200. lapszáma jelent meg ez év utolsó kiadványaként. A természetjárás, honismeret, környezetvédelem témakörében kéthavonta napvilágot látó folyóirat ennél is nagyobb múlttal rendelkezik, hiszen elődje, az Erdély 1892-től szolgálta a természetjáró embert az Erdélyi Kárpát-Egyesület folyóirataként. Az ünnepi lapszám is gazdag tartalmat kínál. Olvashatnak itt várfalvi újdonságokról, az EKE várában zajló építkezésekről és arról, hogy aki e portára betér, annak egy új faragott kapun kell belépnie. Új, mely a korábbi hasonmása, gondos mesteremberek munkája, mely úgy üzen a jövőnek, hogy nem feledtetni a múltat.

Éppen hogy sikerült megünnepelni az idei vándortábor sikerét, még kicsit dédelgetni az ott szerzett élményeket, és máris a figyelmet a 2026-os legnagyobb turistatalálkozóra kell irányítani, hiszen a gyergyói EKE-sek már hozzákezdtek a következő EKE-vándortábor megszervezéséhez, nagy szeretettel várják a több

mint ezer természetjárót Gyergyócsoma-falvára.

Szó van e lapban a távoli és közel múltról, idéz az Erdély folyóiratból, egy kihálófélben lévő mesterséget mutatva be, ugyanakkor rögzíti az utókor számára az elmúlt hónapok történéseit is, hogy aztán látogatásra érdemes bel- és külföldi helyeket mutasson be. Aki a jövő évre utat tervez, itt talál bőven tippeket a desztinációválasztáshoz. De ne lépünk egyik évből át a másikba szuszszanas nélkül! Álljunk meg, vessünk számot, adjunk hálát, hogy járn tudunk, és a minket körülvevő gazdag vidék okot is ad a kimozdulásra. Aztán fogalmazzuk meg vágyainkat, hogy az új esztendőben azok nyomába eredhes-sünk – írják a szerkesztők. Álljon itt e szándékhoz ösztönzőként a 200. lapszám vezércikkének részlete, melyben dr. Kovács Lehel István így fogalmaz: „Legyen az EKE számára az eljövendő év olyan erős, békés és kitartó, mint a hegy maga, mi pedig olyan nyitottak a

szépségre, mint a fényképész szeme, amikor először pillantja meg a csúcsot!” A folyóirat megrendelhető 2026-ra az elofizetes@eke.ro címen vagy a 0723-159-000 telefonszámon, hat lapszám ára 96 lej (postaköltséggel együtt).

Helyben marad a munkapontokon megtermelt személyi jövedelemadó

Döntő házként fogadta el a Képviselőház szerdán az RMDSZ által kidolgozott törvénytervezetet, amely erősíti a helyi közösségek pénzügyi autonómiáját, igazságosabbá teszi az adóbevételek elosztását. Ennek értelmében minden vállalkozás, intézmény vagy kirendeltség adószámot igényel majd azon a településen, ahol a munkapontja ténylegesen működik, és az ott megtermelt személyi jövedelemadó teljes egészében a helyi önkormányzatoknál marad, függetlenül az ott foglalkoztatott személyek számától. Az eddigi gyakorlat szerint az ötnél kevesebb alkalmazottal rendelkező munkapontokon megtermelt személyi jövedelemadó azokhoz az önkormányzatokhoz került, ahol a cég székhelye volt, nem

pedig ahhoz a településhez, ahol azt megtermelték. Ez a gyakorlat jelentős hátrányt okozott a kisebb településeknek, ahol gyakran működnek olyan kirendeltségek vagy cégek, amelyek egy-négy alkalmazottat foglalkoztatnak. A törvénytervezet megszünteti ezt az aránytalanságot, és lehetővé teszi, hogy a munkavállalók által megtermelt adó a helyi önkormányzat költségvetését gyarapítsa. Ez különösen fontos a kisebb településeknek, amelyek számára minden pluszbevétel számít a közszolgáltatások fenntartásában, a fejlesztési projektek megvalósításában. A törvénytervezet a Hivatalos Közlönyben való megjelenést követően lép hatályba. (RMDSZ-közlemény)

RENDEZVÉNY

Aurel Ciupe-emlékkiállítás

A Maros Megyei Múzeum Képzőművészeti Osztálya, valamint a kolozsvári Quadro Galéria szervezésében Aurel Ciupe festőművész alkotásaiból nyílik emlékkiállítás december 11-én, csütörtökön (ma) 18 órától a Kultúrpalotában. A tárlattal a szervezők a modern román művészet egyik kiemelkedő személyiségének 125. születési évfordulóját ünneplik. A kiállítás átfogó képet nyújt Ciupe művészi és intézményépítő tevékenységéről, a festőről, pedagógusról, muzeográfusról és szervezőről, aki döntő szerepet játszott Marosvásárhely és Erdély művészeti életének formálásában. A tárlat a Marosvásárhelyi Képtár gyűjteményéből származó műveket, az alkotó életével kapcsolatos dokumentumokat, fényképeket, továbbá országos és magángyűjteményekből származó alkotásokat mutat be.

Gyöngykoszorúk Gyöngye Marosvásárhelyen

December 14-én, vasárnap 13.30 órától a Maros Művészegyüttes kövesdombi előadótermében XIX. alkalommal tartják meg a Gyöngykoszorúk Gyöngye néptáncfalalkozót, amelyen közel 400 táncos vesz részt.

Filmes esték a Spectrum Színházban

Idén még két különleges filmes estére várják a marosvásárhelyi Spectrum Színház közönségét. December 17-én, szerdán 19 órától Koltay Gábor A koncert című, 1981-es alkotását lehet megtekinteni a színházban. Az Illés zenekar dalait megszólaltató, a beatkorszakot megidéző film egyszerre kínál nosztalgikus időutazást és fergeteges zenei élményt. December 28-án, vasárnap 17 órától a Jankovics Marcell rendezte Ének a csodaszarvasról című 2021-es film látható. Az alkotás négy fejezetben mutatja be

őseink útját: a csodaszarvas legendáját, Hunor és Magor történetét, Álmos születését, valamint a honfoglalástól Géza fejedelem uralkodásáig tartó időszakot. Jegyek a Spectrum Színház pénztárában hétköznapokon 9 és 13 óra között kaphatók, online jegyfoglalás a Visit Maros honlapján.

Kiállítás Marosvásárhelyen és Szászrégenben

A Maros Megyei Képzőművészek Egyesülete tagjai két közös kiállításra várják a művészetkedvelőket. A marosvásárhelyi Mihai Eminescu Művelődési Központ előterében a Téli hangulatok című tárlatot lehet január 10-ig megtekinteni. A kiállítás partnere a Marosvásárhelyi Kulturális, Művészeti és Szabadidőközpont. A másik tárlat december 12-én, pénteken 15 órakor nyílik meg a szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház galériájában, ahol közel kétszáz kis méretű festmény lesz látható január 13-ig.

Pásmák – Máthé Edit festészeti tárlata Szovátán

December 19-én, pénteken 18 órai kezdettel újabb kiállítás nyílik a szovátai Kusztos Endre Képzőművészeti Galériában. Ezúttal egy kortárs alkotó, Máthé Edit festőművész munkáit tárják az érdeklődők elé. A kiállítás január 30-ig látogatható. Az ünnepi időszakra való tekintettel a nyitvatartásról előzetesen ajánlott érdeklődni a 0762-254-729-es telefonszámon.

Bordi András festőművészre emlékeznek

December 20-án, jövő hét szombatján 12 órától a marosvásárhelyi unitárius egyházköztség Bolyai tér 13. szám alatti tanácstermében Bordi András festőművész mintegy negyven festményéből nyílik kiállítás. A 120 éve született művésznek emléket állító tárlatot Soós Árpád, az alkotó egykori barátja nyitja meg. A kiállítás január 30-ig látogatható hétköznapokon 9 és 13 óra között.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Szeredai Vivien. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Nicușor Dan franciaországi munkalátogatáson járt

Nicușor Dan államfő hétfőn kétnapos munkalátogatásra utazott Franciáországba, Emmanuel Macron kedden fogadta az Élysée-palotában. Az államfőt kísérő delegáció tagjai között volt Oana Țoiu külügyminiszter, Radu Miruță gazdasági miniszter és ügyvezető védelmi miniszter, Alexandru Nazare pénzügyminiszter, valamint Marius Lazurca, Valentin Naumescu és Radu Burnete elnöki tanácsadók.

Fotó: www.euronews.ro

Az első este az államfő a román nagykövetségen találkozott a Franciaországban élő román közösség képviselőivel, kedden pedig francia üzletemberekkel, majd Anne Hidalgo párizsi polgármesterrel tárgyalt.

Bukarestet és Párizst számos történelmi és kulturális kapcsolat köti össze, és a két főváros most a jövőbeni együttműködést szeretné erősíteni, különösen a gazdaság, az oktatás és a fejlett technológiák terén, hogy közösen találjanak megoldásokat a nagyvárosok előtt álló fejlesztési kihívásokra – közölte kedden a Facebook-oldalán Nicușor Dan a Párizs főpolgármesterével tartott találkozója után. Bejegyzése szerint az államfő a román–francia gazdasági és oktatási együttműködésről, illetve a párizsi román közösséget érintő kérdésekről tárgyalt Anne Hidalgóval.

„Mindketten egyetértettünk abban, hogy a Párizsban élő románok lényeges szerepet játszanak a román–francia együttműködés előmozdításában. Megállapodtunk abban, hogy fontos őket támogatni, mert így ösztönözzük a két ország közötti kapcsolatok fejlődését” – írta Nicușor Dan, aki a déli órákban Anne Hidalgo társaságában felavatta a Nicolae Titulescu sétányt Párizsban.

A franciaországi munkalátogatáson tartózkodó román államfőt Emmanuel Macron francia elnök kedden fogadta hivatalában.

A román–francia kapcsolatok nem szokványos kétoldalú kapcsolatok; hosszú közös történelmünk és nagyon stabil jövőnk van – jelentette ki Nicușor Dan az Emmanuel Macron francia elnökkel tartott találkozója utáni párizsi sajtótájékoztatóján. Az államfő elmondta, hogy „rendkívül szívélyes” tárgyalásai voltak a franciaországi munkalátogatása során. Beszámolt arról, hogy a francia elnökkel

tartott találkozásán kitért a SAFE védelmi hitelprogram keretében megvalósítható befektetésekre. Közölte azt is, hogy meghívta Emmanuel Macront Romániába, aki elfogadta a meghívást.

„A legutóbbi katonai gyakorlatok megmutatták, hogy Európának elrettenésre képes hadereje van” – jelentette ki Nicușor Dan a sajtótájékoztatón. Az államfő példaként említette a Dacian Fall hadgyakorlatot, amikor a NATO nagy-sinki harccsoportját dandárszintre emelték. Ez a gyakorlat szerinte nagyon hasznos volt, mert rávilágított azokra a logisztikai és bürokratikus problémákra, amelyeket európai szinten meg kell oldani. Nicușor Dan beszélt arról is, hogy Románia készen állni lelőni az ország légterét megsértő drónokat. Hozzátette, hogy az ukrainai háború óta fejlődött a technológia, amihez az országoknak alkalmazkodniuk kell. Szerinte Románia jobban áll ezen a téren, mint három hónappal korábban.

Nicușor Dan azt is elmondta, hogy Románia jelentős összegeket fog beruházni a védelembe. Kedd esti Facebook-bejegyzésében az államfő részletesebben kifejtette, hogy franciaországi hivatalos látogatásán a védelmi ipar vállalatainak képviselőivel is találkozott, és közölte velük, hogy Románia jelentős beruházásokat akar eszközölni a védelembe, de nem csak egyszerű felvásárlóként, hanem olyan partnereket akar, akik az ország területén akarnak termelni, munkahelyeket teremteni és kifejleszteni Románia exportkapacitását is ebben az ágazatban. Nicușor Dan szerint sok francia vállalatnak már előrehaladott tervei vannak a román cégekkel való együttműködésre és befektetésre. A feltörekvő technológiák – mesterséges intelligencia és kiberbiztonság – terén Franciaország vezető Európában, a romániai IT-iparral

való együttműködésének pedig már szolid gyökerei vannak. „Csak közös beruházásokkal tudjuk pótolni Európa lemaradásait ezekben a stratégiai ágazatokban” – hangsúlyozta az elnök.

Nicușor Dan tájékoztatása szerint a találkozójukon Macron elnök hangsúlyozta, hogy a romániai francia beruházások túlnyomó többsége nem spekulatív, hanem hosszú távú stratégiai befektetés. A tárgyaláson konkrét beruházásokról is szó esett: többek között a tarnicai energetikai fejlesztésekről, amelyeket egy francia cég szeretne megvalósítani. Az államfő elmondta, hogy a tárgyalásokon megvitatták a francia elnökkel a Moldovai Köztársaság helyzetét, és megállapították, hogy megegyezik az álláspontjuk ebben a kérdésben. Beszélt arról is, hogy a francia sajtónak adott nyilatkozataiban igyekezett reális képet festeni Romániáról.

A párizsi román nagykövetségen tartott sajtótájékoztatóján az államfőt arról kérdezték, hogy lehetségesnek tartja-e a Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) kormányon maradását, miután a Szociáldemokrata Párt (PSD) Diana Buzoianu környezetvédelmi miniszter leváltását kérte a kormányfőtől a Prahova és Dâmbovița megyei vízellátási problémák miatt. Nicușor Dan elmondta, hogy különbséget kell tenni a politikai nyilatkozatok és a politikai cselekvés között. „És jelenleg a politikai cselekvés tekintetében nem látom okát annak, hogy a koalíció ne működjön, vagy hogy bármelyik miniszternek távoznia kellene” – fogalmazott a sajtótájékoztatón.

Párizsi sajtótájékoztatóján az államfőt azzal szembesítették, hogy a Szenátus hétfőn az elnöki hivatal kifogásait figyelmen kívül hagyva, változatlan formában fogadta el hétfőn a fasiszta és legionárius propaganda büntetését szigorító törvénymódosítást. Nicușor Dan elmondta, hogy bármilyen formában is fogadja el a Képviselőház a Vexler-törvényként is ismert törvénytervezetet, ki fogja hirdetni a jogszabályt, mert erre kötelezi az alkotmány. Kifejtette: továbbra is úgy gondolja, hogy megalkalmazott érvekkel küldte vissza a tervezetet a parlamentnek újratárgyalásra. Továbbá kijelentette azt is, hogy a román államnak a lehető legrészletesebben el kell magyaráznia a tavalyi elnökválasztás érvénytelenítésének körülményeit, és erről néhány hónapon belül jelentést készül közzétenni. Egyetért azzal, hogy tisztázni kell a tavaly decemberben történeteket, és ez két-három hónapon belül meg is fog történni. Ám szerinte nem az elnökválasztás érvénytelenítése az egyetlen oka annak, hogy a polgárok már nem bíznak a hatóságokban. „Ott van még a korrupció, a vontatottan haladó digitalizálás, a köztisztviselők viszonyulása az állampolgárokhoz” – magyarázta. (Agerpres-hírósszegoglaló)

Bizalmatlansági indítvány a környezetvédelmi miniszter ellen

A Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) frakcióvezetője, Petrișor Peiu a Szenátus szerdai ülésén bejelentette, hogy a párt egyszerű indítványt nyújtott be Diana Buzoianu környezetvédelmi miniszter ellen. Diana Buzoianu környezetvédelmi miniszter menesztését a Szociáldemokrata Párt is kéri. A miniszter nem mond le.

A „Prahova megye ostrom alatt. Több mint 100.000 románt ítélték szomjúságra és betegsége Diana Buzoianu környezetvédelmi miniszter cinkos tekintete alatt” elnevezésű indítványt 39 szenátor írta alá. Mircea Abrudean házelnök közölte, hogy az indítványt hétfőn 16 órától vitatja meg a Szenátus.

A miniszter menesztését kéri a Szociáldemokrata Párt (PSD) is a kormányfő-

től. Erre reagálva kedden a Facebook-oldalán Diana Buzoianu azt írta: „addig maradok tisztségben, amíg helyre tudom hozni az elmúlt 35 évben okozott károkat”.

A Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) politikusa szerint leváltását éppen abban az időszakban követeli a PSD, amikor a koalíciónak a Romsilva átszervezéséről kellene tárgyalnia. Em-

lékeztetett arra, hogy javaslata szerint az erdőgazdálkodási vállalatnál a megyei igazgatóságok helyét átvonná 12 regionális igazgatóság, amivel jelentősen csökkenne a vezető tisztségűek száma. A PSD azonban ragaszkodik a megyei igazgatók megtartásához. „Én az erről szóló kormányhatározatot nem fogom aláírni” – szögezte le a miniszter.

Buzoianu közölte, hogy nem hagyja magát zsarolni. „Nem miniszternek szültem. Addig maradok ebben a tisztségben, amíg helyre tudom hozni az elmúlt 35 évben okozott károkat. Ez a Romsilva valódi reformját is jelenti” – írta bejegyzésében. (Agerpres)

ORSZÁG – VILÁG

Újabb vészhelyzeti hosszabbítás

Újabb harminc nappal meghosszabbította a bányakatasztrófa miatti vészhelyzetet Parajdon a helyi vészhelyzeti bizottság. A Hargita megyei prefektúra szerdai közleménye szerint a vészhelyzet 2026. január 8-ig lesz érvényben. Ebben az időszakban a hatóságok gondoskodnak a térségben zajló munkálatok elvégzéséről, és folyamatosan tájékoztatják a fejleményekről a lakosságot és a szomszédos településeket. A Korond-patak és a bányakatasztrófa által érintett folyókák paramétereit folyamatosan méri. (Agerpres)

4534 ukrán állampolgár kért menedékjogot

Az ukrainai konfliktus kezdete óta 4534 ukrán állampolgár kért menedékjogot a román államtól. Ugyanakkor december 9-éig 217.243 tartózkodási engedélyt adtak ki, vagy frissítettek fel az ideiglenes védelemben részesülőknél, ebből 583-at ebben a hónapban. A bevándorlási főfelügyelőség (IGI) szerdai közleménye szerint a konfliktus kezdete óta 4534 ukrán állampolgár kért menedékjogot a román államtól, decemberben azonban még egyetlen ukrán állampolgár sem folyamodott menedékjogért a román hatóságokhoz. A menedékjogért folyamodókat a bevándorlási főfelügyelőség hat szállásközpontjában helyezték el, ezek kihasználtsága jelenleg 19,9 százalékos – közölte még a hivatal. (Agerpres)

Georgescut legionárius propagandával vádolják

A bukaresti első kerületi bíróság kedden elutasította Călin Georgescu ügyvédeknek összes kérelmét és jogi kifogását, és elrendelte annak a büntetőpernek az alapfokú tárgyalását, amelyben a volt elnökjelöltet legionárius propagandával vádolják. A per előkészítő ülését vezető Alexandru Bărbulescu bíró ítélete nem jogerős, a közléstől számított három napon belül megfellebbezhető. Călin Georgescu ellen július 2-án emelt vádat a legfőbb ügyészség népirtásért, emberiség elleni bűncselekményekért és háborús bűncselekményekért elítélt személyek kultuszának nyilvános népszerűsítése, valamint fasiszta, legionárius, rasszista vagy idegengyűlölő nézetek és tanok nyilvános népszerűsítésének folytatásáért megfellebbezhető bűncselekménye miatt. A büntetőpert a bukaresti első kerületi bíróság tárgyalja. (Agerpres)

Robbanás történt egy élesdi tömbházban

Robbanás történt kedden késő este a Bihar megyei Élesd egyik tömbházában. A gázipalack okozta robbanásban egy nő megsérült. A Bihar megyei katasztrófavédelmi felügyelőség sajtószóvivője, Camelia Roșca tájékoztatása szerint akkor következett be a robbanás, amikor a nő meggyújtotta a villanyt az erkélyen kialakított konyhában. A gyanú szerint a felgyülemlett gáz robbant be. Több mentős és tűzoltóegység, valamint a katasztrófavédelem CBRN (vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris) szakfelderítést végző csapata is kivonult a helyszínre. A robbanás nyomására az első emeleti lakás erkélye leomlott. A detonáció pillanatában az erkélyen tartózkodó nő testfelületének körülbelül 30-40 százalékán égési sérüléseket szenvedett. A mentős egységek a helyszínen ellátták, majd kórházba szállították. (Agerpres)

A bezzegelők városa

(Folytatás az 1. oldalról)

sadalmi dinamikához. Ami áldozattal jár. A kötekedőknek mondom: húsz éve nem igazán vonták felelősségre azokat, akik nem sokat csináltak. S akik miatt ebben az időszakban kell megtenni a szükséges lépéseket egy élhetőbb város, környezet kialakításáért.

A demokrácia velejárója a vélemények ütköztetése, a vita. A gond az, hogy sajnos az utóbbi időben – az említett ügyekben és nem csak – elárasztották a közösségi teret a rosszindulatú, alaptalan, radikalizálódott vélekedők, a parttalan viták. Ez a fajta hozzáállás bomlasztó, mérgező, akár Tutanhamon átka. Ezeknek a megmondóembereknek inkább azon kellene gondolkodniuk, hogy mit tettek vagy tesznek azért, hogy jobbá tegyék közvetlen környezetüket. Netán mivel járulhatnak hozzá ahhoz, hogy segítsék azokat, akik mernek lépni közügyekben. És a bezzegelések helyett próbáljunk meg örülni mások sikerének is.

Éjjel-nappal folyik a munka

Nehezen, de épül az autópálya

Hivatalosan 30 százaléknál tart az A8-as autópálya első, Marosvásárhely és Nyárádszereda közötti szakaszának (beleértve a 2,4 kilométeres összekötő szakaszt is, amely az A3-as pályára vezet át) kivitelezési állapota. A terepen az időjárás függvényében folyik a munka.

Gligor Róbert László

Szinte folyamatosan, éjjel-nappal haladnak a munkával az autópálya nyárárdmenti szakaszán, az esős napokat leszámítva kora reggeltől éjjélbe nyúlóan, sokszor még vasárnap is dolgoznak a kivitelező alkalmazottai. Hivatalosan 30 százaléknál állnak a munkafolyamat elvégzésével, de a terepen a szakavatatlan szem ezt még nem érzékeli, és sokakban megfogalmazódik a kérdés, hogy sikerül-e betartani a jövő évi kivitelezési határidőt.

Az A8-as és A3-as autópályákat összekötő 2,4 kilométeres szakaszon terepmunkákat látunk, de jelentős előrelépést még nem, ezzel ellentétben a Lőrincfalvától Nyárádszereda felé tartó szakaszon már jól látszanak a munkálatok eredményei. A vonalon sok apró ér van, amelyeken átereszeket kell építeni, ezek nagy része már elkészült, de még mindig vannak ki nem alakított pontok, és a mezei utak számára is áthaladást kell biztosítani. Több helyen elkezdték a nyárárdmenti 151D jelzésű megyei út és a félreeső települések közötti községi utak mellett az autópályát áthidaló vagy alatta

áthaladó átjárók alapozását, hiszen Fintaháza, Somosd, Kiszörgény, Harasztkerék, Szentháromság és Kis- és Nagyadorján is mind mellékvölgyben fekszik, továbbá a sztráda Lőrincfalva mellett keresztezi a 151D megyei utat, Ákosfalva mellett a DN13-as országutat, útközben pedig át kell kelnie a keskeny nyomtávú vasút vonalán és két helyen a Vécke-csatornán, de fél tucat patakon is átívelő hidat kell építeni.

Helyenként még csak a nyomvonal alapozásánál tartanak, máshol (kisebb szakaszokon) már 2-3 méter magasan áll az út töltése, míg Szentháromságtól mindkét irányban elkezdték a nyomvonal melletti vízelvezető árok kialakítását beton-elemekből, bár a töltésnek még csak az alapja készült el. Egy helyen magasfeszültségű vezeték továbbbítására szolgáló fémlábazatot kell eltávolítani, de látszik már az ákosfalvi csomópont és a Harasztkerék és Szentgerice közötti parkoló körvonala is, továbbá a Szentgericétől fennebb és lennebb épülő két vadátkelőn is dolgoznak. A szakasz Nyárádszereda felőli végén, Demeterfalva alsó határában földmunkák zajlanak, a nyá-

rádszeredai fel- és leszálló (Nyárádgálfalva és Székelytomp között) vonalán viszont lassan haladnak (egy támpillér kiöntését készítik elő), mert a 151D megyei út mellett föld alatti vezetékek kicserélésén dolgoznak.

Lassan ugyan, de megindulnak az építkezési munkálatok a Marosvásárhely–Németvásár közötti A8-as autópálya minden szakaszán. A második, Nyárádszereda és Sóvárad közötti szakaszra májusban megkötötték a szerződést a török Ozaltin és a román Infravis alkotta cégtársulással, így a jelenlegi féléves tervezést követően csakhamar ott is elkezdődhet az építkezés, amelynek során alagutat is ki kell alakítani, hogy a nyomvonal átjusson a Kis-Küküllő völgyébe.

A Sóvárad és Gyergyóalfalu közötti 32,4 kilométeres szakasz építésére egy román–bosnyák cégtársulás nyert kivitelezési jogot, de a román fél, az UMB útépítő vállalat nézeteltérésbe került a beruházást felügyelő, közlekedési infrastruktúráért felelős országos társasággal (CNIR), ezért ki szeretett volna szállni a közbeszerzési eljárásból. Végül sikerült megállapodniuk, így a társulás 14 hónapot kapott a tervezésre, 40 hónapot pedig a kivitelezésre. A szakaszon 39 híd és felüljárót, 3 alagutat, 2 vadátkelőt és 2 elektromos töltőállomással ellátott pihenőt kell kialakítaniuk.

A Gyergyóalfalu és Gyergyóditró közötti 14,4 kilométeres szakaszra egy román–bolgár cégtársulás nyert munkavégzési jogot a nyáron 821 millió lejtért. A megépítésre 34 hónapja van, amely során 21 felüljárót és völgyhidat, 3 vadátjárót kell a kivitelezőnek megépítenie.

A Gyergyóditrórt a Neamț megyei Gerinccsel (Grințieș) összekötő 37,9 kilométeres szakasz megépítésére is aláírták a szerződést, de az államnak itt is nézeteltérése volt a közbeszerzésen nyertes román UMB vállalattal. A tavasszal elkezdődhet a Gerinces és Pipirig közötti 31,5 kilométeres és a Pipirig–Leghin (19,3 km) szakasz építése is.

Helyenként lassú a haladás, máshol látványosabb

Fotó: Gligor Róbert László

XXI. agrártudományi konferencia

Az agrárium a tudomány és a társadalom szolgálatában

A Magyar Tudományos Akadémia fennállásának 200. évfordulója alkalmából A magyar tudomány ünnepe Erdélyben rendezvénsorozat 24. fórumához kapcsolódóan december 3-án immár 21. alkalommal szervezték meg az agrártudományi konferenciát, amelynek mottója „Az agrárium a tudomány és a társadalom szolgálatában” volt. A konferenciának a Sapientia EMTE Sepsiszentgyörgyi Karának főépülete adott otthont.

Fotó: Bíró Boróka Júlia

A tudományos rendezvény szervezése összefogással valósult meg az Erdélyi Múzeum-Egyesület Agrártudományi Szakosztálya és a Sepsiszentgyörgyi Fiókegyesülete, a Sapientia EMTE Sepsiszentgyörgyi Karának Élettudományi Tanszéke, illetve a Marosvásárhelyi Karának Kertészmérnöki Tanszéke, valamint az illyefalvi LAM Alapítvány által.

A rendezvény programjának megfelelően 16 színvonalas szakmai előadást mutattak be, amelyek a növénytermesztés, az agrárgazdaság, a mezőgazdasági gépészet, a földterületek kataszterezéséhez és a mezőgazdasági vonzatú környezeti erőforrások feltárásához tartoztak. Megemlékeztek a 100 éve született Csávossy Györgyről, aki főként a szőlőnemesítés és a borászat területén alkotott maradandót.

Külön színfoltot jelentett a fia-

tal egyetemi hallgatókat támogató ösztöndíjak ünnepélyes átadása. Itt elsősorban a LAM Alapítvány hosszú évekre visszanyúló ösztöndíjformájú támogatása került reflektorfénybe, ugyanakkor a sepsiszentgyörgyi SES Topo Kft. két ösztöndíja is átadásra került.

Fontos kiemelni, hogy az előadók nagyrészt a fiatal nemzedék tagjai, akik az agrárium különböző területein szerzett szakirányú végzettséggel rendelkeznek vagy éppen egyetemi hallgatók.

A konferencián több mint 80 – zömében a Sapientia EMTE egyetemi közösségéhez tartozó – résztvevő volt jelen, de a növénytermesztő szakma aktív tagjai (gazdálkodók, vállalkozások képviselői) és különféle szakmai szervezetek képviselői is részt vettek – tájékoztatott dr. Nyárádi Imre docens, az agrármérnöki szak tanulmányi programfelelőse. (v.gy.)

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Az ember azt gondolná, minden rendben van az iskolában. Béke van, és olajágakat himbál a déli szél. Már ha nem tanerő és nem tanuló, nem aggódó szülő és aggodalmas nagyszülő, illetve tanügyi főmatador. Ámbátor azoktól jönnek a csudálatos ötletek, reformok és rendeletek, átszervezések és zavarások, melyeket messziről tekintve akár az iskolai év zajlásának (araszolásának) is tekinthet az objektíve vak szemlélő.

Pedig nincs béke az olajfák alatt, akarom mondani a bekamerázott iskola falain belül. Az oktatási intézmény (tanfelügyelőség, város stb. – szóval egy jóindulatú hatóság, egy jövőre figyelő testület) pályázik, és az iskola számára minden osztály részére laptopot nyer. Megérkezik, kicsomag., felbont, örömtánc, szétoszt., rábíz., tanulás köv. Azaz csak következne, mert az egyik osztályból az első évnegyed végére már egy szembűlő tanuló (?) – a Facebook-tartalmak, filmek, művészi rablótörténetek arra

serkentenek, hogy egyet ellopjon. Meglovasítson. Lehet pusztá nyereségvágyból, amely az emberekben efféle túlzottan anyagias világban már a bölcsőrugás korában felébred, aztán az alkalom pedig mindenkor nagylelkű szülő, megszüli a maga kis tolvajcsecsemőjét. Egy szóval – lába kelt a laptopnak.

Kamerák pedig vannak – kivéve a mellékhelyiségekben, pedig ott történnek az iskola igazán nagyívű eseményei tanulói szempontból és szinten. De hát a fő a személyiség és a szemérem védelme, amivel egyet is érthetnénk, ha nem tudnánk, hogy ugyanabban az iskolában más is megesik a mellékesen főhelyiségekben.

A tolvaj személye, úgy tűnik, nem titok a tanári kar egyes tagjai előtt, akik látták a kilépő laptoplopó fizimiskáját, felismerték (a kiskorú?) jellegzetes mozgását, de volt annyira elővigyázatos, hogy eltakarja az arcát stb. Mégsem közlik a nyomozásra való tekintettel a kíváncsi gyerekekkel és agg szülőkkel. Addig

pedig a gyanú mindenki felett ott lebeg, rátelepszik a lelkekre. Felvilágosítás nincs. Csak az mentes, ha mentesül a közhangulattól, aki a lopás napján hiányzott. De ő lehetett az orgazda, mázol, mocskol a másik, aki még több filmet vizionált, s rendszerint Mr. Detektívius sztorival alszik el. Művelt.

Ugyanis az iskolát nem csupán a laptoplopás remegtette meg, hanem bozóttűzként terjed a lányok körében a csuklók felvagdálása éles szerszámmal. Eddig három esetet regisztrált közvélemény. 13-15 éves lányok követik el. A jelek szerint rossz testi-lelki körülmények között élnek, nincs családi harmónia otthonukban. Városi bejáró lányok, jobban szeretnek az iskolába elbújni, mint az otthoni háborúság részesei, szenvedő alanyai lenni. Ez feltételezhető. Volt már ilyen hullám a nyolcvanas évek végén vagy a kilencvenes évek elején a város egyik legpatinásabb iskolájában. Aztán elmúlt, a tragédiákra már csak az idősödő kortár-

sak emlékeznek, ha éppen ráérnek, és nem érintettjei a mai eseteknek.

Az sem kizárt, hogy a vérhullatást feltűnési vágy szüli, hogy felfigyeljenek rá, beszéljenek róla. Divat (?!!). Utánzás. Nem gondolja komolyan, a következményekkel egyáltalán nem számol. Lehet benne mélyebb ok is, magány, drog, szorongás, elnyomás, depresszió, szabadulás a kötöttségekből, rosszul értelmezett szabadságvágy. Én csak tippelek. Keresném a magyarázatot.

A következmények, ismerve a rendszer logikáját: a tantestület fejének megrovása, leváltása, menesztése, mert nem tudott úrrá lenni a tanulók lelki berendezkedésén; a fémdetektorok felszerelése az iskola kapujánál, beléptetőrendszer, hogy senki ne vigyen be éles fémtárgyakat, újabb kamrák, éjjellátó szemüveg viselése – EU-pályázaton beszerezze – a tanítók részére. Besúgóí rendszer kiépítése az osztályokban, kis jutalmakkal serkentve az árulást, megfigyelői rendszer, ór-

tornyok, kókerítés bástyákkal stb. Túlzásokra hajlamos ilyenkor a hatalom. Holott az iskolapszichológus éppúgy állandóan jelen levő tagja kéne legyen a tantestületnek, mint a tanító. Lehetőleg kétnyelvű, tapasztalt, beleérző. A tanári pályára lépők előzetes és folytatólagos alkalmassági megszürése. Vagy egyébként létező módszerek alkalmazása a gyakorlatban. Szerető iskola – ha van ilyen.

Magam is voltam tizenéves, de minden távolabb állt tőlem, mint a meghalás gondolata. Talán mert nagyszüleim halála – mely születésem előtt három évvel – következett be egyazon júniusi napon a nácik által megszállt Lengyelország egyik felszámolt méntelepén, sokkal erőszakosabb volt, és senki sem tudta halála pillanatában, hogy élete egy Ciklon B nevű vegyszertől függ. És erről meséltek szüleim, akik az életet választották, túlélők voltak, az életben hittek, legyen az bármennyire is keserű. Hittek a szeretethet – amit azok lányok valószínűleg nem kaptak meg –, nemcsak hittek, gyakorolták is. Pedig nem is volt karácsony.

SZERKESZTETTE: MENYHÁRT BORBÁLA

Félelem a folyosókon

Egyre nagyobb méreteket ölt az agresszió az iskolákban

Egyre gyakrabban fordulnak elő súlyos erőszakos esetek a romániai iskolákban: gyerekek bántják egymást, rendőrségi beavatkozásra van szükség, a szülők pedig féltik gyermekeiket. Mind több a problémás viselkedésű gyermek, a szakemberhiány és a jogi korlátok miatt az oktatási intézmények sokszor tehetetlenek a mindennapossá váló agresszióval szemben.

Menyhárt Borbála

November végén egy kolozsvári iskola harmadikos tanulója váratlanul dührohamot kapott, az iskola oktatói és kiegészítő személyzete együtt nem tudta megállítani a gyereket, az őt lefogni próbáló tanítónők egyikének kifecskentette a vállát, az igazgatónőt arcon ütötte, az iskolapszichológust pedig megharapta. A helyzet odáig fajult, hogy a rendőrséget és mentőt kellett hívni. Idén tavasszal egyik marosvásárhelyi iskolában egy másodikos gyermek ökölrel törte be az osztály ajtajának az üvegét, az osztálytársak szülei pedig tiltakoztak, mivel elmondásuk szerint a szóban forgó gyerek nem először tanúsított ilyen magatartást, és úgy érezték, a viselkedése veszélyezteti a többi diák biztonságát. Az utóbbi időszakban attól volt hangos a helyi és országos sajtó, hogy egy másik marosvásárhelyi iskolában hetek óta tiltakoznak a negyedikesek szülei, mivel egy gyereket végül ott helyeztek el, miután az előző iskolában egyedül maradt az osztályban, a többi szülő ugyanis más tanintézetekbe íratta át a csemetéjét.

A jelenség egyre gyakoribb, szinte alig akad iskola, ahol ne küszködnének egy vagy akár több osztályban is a problémás viselkedésű, az órát rendszeresen zavaró, esetenként a társaikkal is erőszakoskodó diákokkal. Sok esetben a pedagógusok, az iskolák vezetősége is tehetetlenül áll ezen helyzetek előtt, ugyanis gyakran problémás viselkedést produkáló, sajátos nevelési igényű gyerekekről van szó, akiket integrálni kell a közoktatásba, ugyanis nem indokolt a speciális iskolába való irányításuk. A romániai iskolákban a sajátos nevelési igényű gyerekek száma az elmúlt években megsokszorozódott, miközben a tanulmányi előmenetelüket, a beilleszkedésüket segíteni hivatott fejlesztő pedagógusok a mai napig jóval kevesebben vannak a szükségeshez képest. Maros megyében sincs minden iskolában fejlesztő pedagógus, ellenben azon tanintézetekben, ahol erre szükség van, igyekeznek szakembert biztosítani – válaszolta érdeklődésünkre *Antal Levente Mihály* Maros megyei főtanfelügyelő-helyettes, aki szerint nagyon sok vetülete van ennek a jelenségnek, az egyik legfontosabb szempont, amit szem előtt kell tartani, hogy a problémás viselkedésű

gyerekeknek is ugyanolyan joguk van az oktatáshoz, mint az osztályban tanuló összes többi diáknak.

Felvetésünkre, hogy folyamatosan hallani szülőktől, pedagógusoktól, hogy az iskolai közösségekben egyre gyakoribb az agresszió, akadnak diákok, akik a tettlegességtől sem riadnak vissza, bántalmazzák társaikat, sok esetben a pedagógus sem bírja őket fegyelmezni, és a magaviselet levonásán túl nem igazán vannak eszközei az iskoláknak arra, hogy szigorúbban fellépjenek ellenük, a főtanfelügyelő-helyettes kérdésünkre válaszulva elmondta, a törvény értelmében általános iskolai gyereket nem lehet kicsapni az iskolából, erre csak középiskolában van lehetőség, és akkor is nagyon hosszú út vezet odáig. Antal Levente Mihály úgy véli, az, hogy valakit kicsapnak az iskolából, és átkerül egy másikba, amúgy sem jelent megoldást, a problémákat meg kell oldani. Az erőszakos viselkedés hátterében általában valami lapul, az ok mélyebben keresendő, erre a problémára kell megoldást találni. Ahhoz viszont, hogy akár első lépésben az iskolai tanácsadó foglal-

detek esetében mi a teendő, kinek mi a feladata, ezt csak be kellene tartani, kellene alkalmazni. A konfliktus jellegének a függvényében vannak fázisok, amelyekben az igazgató, mások, amelyekben az osztályfőnök, de esetenként a rendőrség vagy akár a gyermekvédelmi hivatal a kulcsszereplő. Ugyanakkor az iskolákban munkacsoportok kell működjenek, amelyeknek a feladata .eljárni ezekben az esetek-

Fotók: Mentsétek meg a Gyermeket Szervezet

kozzon az érintett gyerekekkel, szükség van a szülő beleegyezésére, azonban sajnos akadnak szülők, akik elzárkóznak ettől.

Mint mondta, 2023 őszén jelent meg a rendelet, egy módszertan, amely pontosan leírja, hogy az iskolában történő erőszakos cseleke-

ben, ellenben az együttműködés a családdal elengedhetetlen – hangsúlyozta Antal Levente Mihály, aki szerint a pedagóguskollégák arról számolnak be, hogy egyre gyakrabban találkoznak viselkedészavaros gyerekekkel, már az óvodában is.

Az iskolai közösségek próbálnak tenni a megelőzésért

Az iskolai tanácsadóknak kulcs-szerepük van a tanintézetekben felmerülő konfliktusok rendezése terén. Hogyan járnak el, meddig terjed a hatáskörük? – erről kérdeztük *Városi Emőke* marosvásárhelyi iskolai tanácsadót, aki rámutatott: bármilyen probléma felmerül, először elbeszélgetnek a tanítóval, az osztályfőnökkel, akitől próbálják megtudni, mi történik az adott osztályban, az illető gyerekkel, majd felveszik a kapcsolatot a szülőkkel. Az érintett gyerekekkel akkor tudnak beszélgetni, ha van ehhez szülői beleegyezés, amit viszont nem minden esetben sikerül megszerezni.

– Akkor tudunk dolgozni, ha van együttműködési hajlandóság az érintettek részéről, ha valamelyik fél nem hajlandó erre, akkor sajnos a mi munkánk is elakad – mutatott rá a tanácsadó, aki szerint szerencsére az esetek nagy részében együttműködőek a felek, így el tudnak indulni a felmerült probléma megoldása felé. Amennyiben szakemberként úgy ítélik meg, hogy az adott gyereknek szükség lenne egy felmérésre, továbbküldik klinikai pszichológushoz vagy pszichiáterhez, ugyanis az iskolai tanácsadó

nem az iskolai tanácsadó hatáskörébe tartozik.

Hozzátette, amennyiben a közösséget érintő probléma merül fel, akkor az osztályban érzékenyítő tevékenységeket szerveznek, például amelyek révén a diákok megérthetik, mit jelent, ha valaki sajátos nevelési igényű, vagy ha a helyzet úgy hozza, beszélgetnek a bullyingról, vagy akár a konfliktuskezelésről.

Mint mondta, a Marosvásárhelyi Római Katolikus Líceumban, ahol iskolai tanácsadóként dolgozik, jelenleg zajlik egy kampány *Együtt erősebbek leszünk* címmel, amely az erőszak visszaszorítását célozza. Erre a Megyei Erőforrás- és Nevelés-tanácsadó Központon keresztül pályázhattak a tanintézetek. A tanácsadó hangsúlyozta, ők az iskolában szeretnék a jövőben az iskolai erőszakot és zaklatást a resztoratív szemlélettel megelőzni, a cél a sérelmek megbeszélése, az érintettek bevonása, a megelőzés és a felelősségvállalás, arra fókuszálva, hogy milyen hatással vannak, és milyen érzéseket váltanak ki az összetett értelemben vett érintettek közül a történetek. Ennek a része az is, hogy a tanárokat is képezik majd arra, hogy kirekesztés nélkül hogyan tudják megoldani ezen szemlélet jegyében az egyes felmerülő konfliktusokat, problémákat.

Már a kisebb gyerekek is túlterheltek

Érdeklődésünkre, hogy a mindennapokban valóban azt tapasztalják-e, hogy több a problémás viselkedésű gyerek, *Városi Emőke* hangsúlyozta, úgy látja, hogy a mai gyerekek rengeteg elvárásnak kell megfeleljenek, kevés idő jut arra, hogy önmagukkal foglalkozzanak, hogy pihenjenek, egyértelmű, hogy túl vannak terhelve.

– Gondoljuk csak végig: a mai szülők nemzedéke egykor diákként hány iskolán kívüli, délutáni tevékenységen vett részt, és hányra rohannak manapság a gyerekek? Egykor az sem volt divat, hogy 5-8. osztályban magánórára járjunk, most viszont már az. Ma már nem elég, ha a gyerek jól tanul, kell még plusztevékenységekre járjon – már az elemi osztályosok is –, kell sportoljon, magánórára menjen, nyelvvizsgát kell tegyen. Nagy a nyomás! És ez nem azért van, mert erőlteti bárki, hanem látják, hogy mindenki ezt csinálja, és nem akarnak lemaradni – világított rá a mai gyerekek mindennapjaiban tapasztalt nehézségekre az iskolai tanácsadó.

Távoltartási végzés, orvosi látlelet, elektronikus nyomkövető

Vannak védelmi eszközök, csak kérni kell ezeket!

Ne féljünk tőle! címmel szervezett rendkívül hasznos beszélgetést a napokban a Nők Marosvásárhelyért Egyesület az RMDSZ marosvásárhelyi szervezetével, ahol az áldozatokkal rendszeresen dolgozó szakemberek – ügyvéd, törvényszéki orvos – osztottak meg igen hasznos tudnivalókat a résztvevőkkel arról, hogyan ismerhetők fel a családon belüli erőszakra utaló jelek, illetve milyen jogi és biztonsági eszközök állnak azok rendelkezésére, akik szeretnék kilépni egy bántalmazó kapcsolatból. A résztvevők betekintést nyerhettek a távoltartási rendeletek kibocsátásának, valamint a bizonyítékgyűjtésnek a folyamatába, illetve abba is, hogy miként mentheti meg az áldozat életét az elektronikus nyomkövető.

Menyhárt Borbála

A marosvásárhelyi Marmed egészségügyi központban tartott rendezvényen elsőként Bujáki Inge ügyvéd a családon belüli erőszak jellemzőit és formáit ismertette. Mint mondta, sajnos ügyvédként azt tapasztalja, hogy az utóbbi években nagyon elterjedt a jelenség, és gyakran találkozik verbális, illetve pszichológiai erőszaknak minősülő esetekkel, ide tartoznak többek között a sértések, fenyegetések, lekicsinylő, megalázó megjegyzések a partnerrel szemben, amit rendkívül nehéz bizonyítani, ugyanis ezeknek a lelki sérüléseknek nincs látható nyoma. A gazdasági erőszak is egyre gyakoribb, ugyanis a felek jövedelme sok családban nem azonos mértékű, és az a partner, aki többet keres, gyakran fitogtatja a pénzbeli fölényét, és ezzel folyamatosan megalázza a társát. Növekvő tendenciát mutat ugyanakkor az online erőszak, az online fenyegetések, bizonyos személyes tartalmak hozzájárulás nélküli közzététele – tette szavá Bujáki Inge, aki szerint érdekes, hogy nagyon sok nő akkor döbben rá, hogy családon belüli erőszak áldozata, amikor ügyvédhez fordul, és az pontszerűen rákérdez bizonyos dolgokra.

Sok tragédiát megelőzhetett volna az elektronikus nyomkövető

Karácsony Erdei Etel marosvásárhelyi ügyvéd szerint az utóbbi években több törvénymódosítás is született annak érdekében, hogy a bántalmazás áldozatai minél egyszerűbben és gyorsabban védelemhez jussanak. Ilyen az öt napra szóló ideiglenes távoltartási rendelet bevezetése, ami nagyon fontos, hiszen, ha a riasztás nyomán kiszáll a helyszínre a rendőrség, és megállapítja, hogy elég bizonyíték van arra, hogy bántalmazás történt, ott helyben elrendelheti a távoltartást, és eltávolíthatja az agresszort a lakásból, akkor is, ha az az ő tulajdona.

Bár maga a folyamat nagyon egyszerű, egy sima formanyomtatvány kitöltésére van szükség, sok áldozat nem kéri a távoltartási rendeletet, mert fél.

– Mi történik, ha jobban felbőszítem? Mi történik, ha megtudja, hogy eljárást indító-

tam? Még várok egy kicsit, hátha megváltozik, hiszen megígérte, hogy nem üt meg többé. Megígérte, hogy ezentúl másképp lesz – sorolta Karácsony Erdei Etel azokat a lelki vívódásokat, amelyek miatt nagyon sok áldozat hosszú ideig képtelen meghozni a döntést, hogy segítséget kérjen. Ráadásul sok esetben addig hangoztatja a bántalmazó, hogy a párja egy senki, semmire nem képes, amíg az elhízi magáról, ez is hozzájárul ahhoz, hogy sokan évekig csendben túrnek, nem mernek lépni.

A tapasztalat az, hogy amikor egy áldozat eljut odáig, hogy kihívja a rendőrséget, az nem az első bántalmazás, hanem akkor jutnak

felvétel, írásos bizonyíték, törvényszéki látlelet, ami nehezíti a folyamatot. Mint mondta, a fizikai bántalmazást kivéve, amikor látható sérülések vannak, a lelki, verbális, illetve gazdasági agressziót nagyon nehéz bizonyítani. Míg más esetekben a bíróság nem mindig fogadja el a hangfelvételeket bizonyítékként, a tapasztalat az, hogy a családon belüli erőszak kapcsán ezek bi-

Karácsony Erdei Etel

Fotók: Nők Marosvár helyért Egyesület

élne, ha kéri a lábbilincs felszerelését az agresszor lábára, hiszen nem csupán a rendőrség munkáját segíti, hanem visszatartó hatása is van. Nem kell ettől félni, kérni kell, mert életet menthet!

Ha nem is szeretnének azonnali feljelentést, akkor is kell kérni a törvényszéki orvosi látleletet

Döbbenetesnek nevezte dr. Mártha Orsolya urológus főorvos a statisztikai adatokat, miszerint Romániában az év első négy hónapjában 40 ezer családon belüli erőszaknak minősülő esetben volt szükség rendőri beavatkozásra, és átlagban az esetek mindössze 10 százaléka kerül bíróság elé. Dr. Mártha Orsolya a dr. Siklódi Pálfi Katalin, a marosvásárhelyi Törvényszéki Orvostani Intézet főorvosa által összeállított szakmai bemutatót ismertette, amiből kiderült, hogy január és július között Maros megyében 1408 esetben volt szükség rendőri beavatkozásra családon belüli erőszak miatt, és ezen esetek 52 százaléka testi bántalmazás is fennállt, 13,5 százaléka pedig fenyegetés történt. Közel 700 esetben indult büntetőeljárás, 222 ideiglenes távoltartási parancsot állítottak ki a rend őrei, és ezek közül mindössze 90 vált bírósági végzéssé. A bíróság 214 esetben bocsátott ki távoltartási végzést, a bántalmazó ennek az előírásait 82 esetben szegte meg. A megyében idén egy gyilkossággal végződő eset történt. Mint elhangzott, megdöbbentő, hogy az 1408 esetből alig 46-ban kértek az áldozatok törvényszéki látleletet, 12 esetben pedig a hatóságok kérésére született szakértői véleményezés.

Dr. Mártha Orsolya hangsúlyozta: nagyon fontos, hogy a bántalmazás áldozatai törvényszéki orvoshoz forduljanak, akkor is, ha egyelőre nem akarnak feljelentést tenni, hiszen lehet, hogy később meggondolják magukat. A törvényszéki orvosi látlelet bizonyítékként szolgál, az első és legfontosabb láncszeme lehet az agresszió dokumentálásának, illetve támogathatja a tett jogi besorolását. Ez egy olyan bizonyíték, amely megmarad, és akár hónapok múlva is segítheti a hatóságok munkáját, amennyiben az áldozat utólag úgy dönt, mégis feljelentést tesz.

A törvényszéki orvos által összeállított bemutatóban megrázó képek is szerepeltek: fojtogatások, vágások, ütések, harapások nyomairól, kékült-lilult, feldagadt arcokról, megvágott végtagokról. Dr. Mártha Orsolya megjegyezte, gyakori, hogy a bántalmazást balesetnek álcázzák, de az is, hogy az agresszorok olyan helyeken bántalmazzák a párjukat, ahol nem látható, vagy ahol a sérülés nehezebben bizonyítható.

Dr. Mártha Orsolya

el arra a szintre, amikor már féltik a testi épségüket, életüket vagy akár a gyerekeik életét. Az áldozatok gyakran áltatják magukat azzal, hogy ha kijött a rendőrség, le fog nyugodni a bántalmazó, és megy tovább az élet, azonban sajnos nem így történik, tehát ott helyben érdemes kérni az ideiglenes távoltartási rendeletet, ami öt napig biztonságot nyújt, nem szükséges hozzá bírósági eljárás, nem jár semmiféle költséggel, és nagyon fontos védelmi intézkedések szerepelnek benne. Az ügyvéd hangsúlyozta, ez egy ideiglenes intézkedés, ami időt ad az áldozatnak, hogy átgondolja, szeretne-e hosszabb időszakra védelmet, és amennyiben igen, akkor bírósághoz kell fordulnia. A bíróság elvileg 72 órán belül ki kell adja a távoltartási végzést, ehhez kötelessége ellenőrizni az eléje tárt tényeket, viszont nem mindig van hang-

zony hasznosak tudnak lenni akkor, amikor az áldozatnak bizonyítania kell mindazt, amit átélt. Azonban feszült helyzetekben nem mindig van lehetősége bekapcsolni a telefonja hangrögzítőjét.

Az ügyvéd szerint a bíróság 12 hónapra bocsáthat ki távoltartási végzést, a tapasztalat ellenben az, hogy nagyon ritka esetekben rendelik el 12 hónapra a távoltartást, átlagban hat hónapra szokták. Az viszont nincs korlátozva, hogy ez hányszor igényelhető, tehát ha lejár az érvényessége, és a továbbiakban is fennáll a veszély, az áldozat bármikor újra kérheti. A távoltartási végzésekről szóló döntéseket hivatalból kiközlík a rendőrséggel, amelynek kötelessége követni az abban foglalt intézkedések betartását.

Karácsony Erdei Etel megjegyezte, gyakran az áldozatok a jogi lépésekkel járó költségektől is tartanak, de fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy ha valaki nem tudja megengedni magának, hogy ügyvédet fogadjon, hivatalból kirendelnek neki egyet, tehát a jogi képviselőt semmibe nem kerül a bántalmazott személynek.

Az elektronikus nyomkövető kapcsán az ügyvéd hangsúlyozta, több tragédia is megelőzhető lett volna, talán sok áldozat ma is

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

ÜNNEPI NARANCSSOS-PISZTÁCIÁS SÓSKAREMELL-TORTA

25 dkg vaját kikeverek 20 dkg cukorral, hozzáadok 10 dkg mézet, egy narancs reszelt héját és egy kevés narancslevet, majd belekeverem a fahéját is. Ezután mehet bele a 4 tojás, végül 35 dkg liszt és a sütőpor. Összekeverem, formába öntöm és megsütöm, ez a narancssos–mézes–fahéjas alap mindig szép szaftos lesz. Hogy biztos legyek a dolgomban, mézes narancslével is picit meglocsolom.

A sós karamellt külön megfőzöm: 20 dkg cukrot felolvasztok, amikor szép a színe, felöntöm 2 dl zsíros tejszínnel, végül belekeverem a 15 dkg vaját és a sót. Hagyom kihűlni, hogy kenhető legyen. Amikor kihűlt, a tortát kettévágom, és a rétegek közé először vékonyan kenek a sós karamellből, erre pedig ráteszem a másik lapot. A tetejére csorgatok karamellt, és az oldalát is bevonom. Pisztáciakrémmel végigsimítom, tetszés szerint mintázom. Kandírozott narancshéjjal díszítem.

BELGA CSOKIS-MOGYORÓS-PISZTÁCIÁS DARÁZSFÉSZEK

A tésztahoz 50 dkg lisztbe belemorzsolok 2 dkg friss élesztőt, hozzáadok 2 evőkanál cukrot, egy csipet sót, 1 tojást, 7 dkg olvasztott vaját és kb. 2,5 dl langyos tejet, hogy puha, rugalmas kelt tésztát kapjak. Összegyúrom, és hagyom kelni egy órát. Amikor megkelt, lisztezett felületen kinyújtom téglalap alakúra. A töltelékhez összekeverek 10 dkg olvasztott vaját 10 dkg cukorral, és ezzel megkenem az egész kinyújtott lapot, rászórok 20 dkg durvára tört belga csokit és 15 dkg pörkölt, sóltan mogyorót. A pisztáciakrémet külön használom: kb. 8–10 dkg-ot finoman rácsorgatok a csokis–mogyorós rétegre, hogy mindenhová jusson.

A tésztát szorosan feltekerem, mint a kakaós csigát, ujjnyi szeletekre vágom, és a tekercseket egy kivajazott tepsibe teszem, nem túl szorosan, mert még kelni fognak. Letakarva hagyom újra kelni kb. 20 percet. Mielőtt beteszem a sütőbe, meglocsolom őket egy kevés tejjel vagy olvasztott vajjal, majd 180 fokon, alsó-felső sütőfunkción kb. 20–25 percig sütöm, amíg szép aranybarnák lesznek. Amikor kiveszem, picit hűlni hagyom az illatos, puha darázfészket, majd

megkenem pisztáciakrémmel, és megszórom vagdalt pisztáciával.

NARANCSSOS SAJTMÁRTÁS HÚSOKHOZ

Felolvasztok kb. 10 dkg vaját, és 1 egész narancs reszelt héját beleszórom. Kicsit átmelegítem, hogy kiadja az illatát. Teszek hozzá 1–2 evőkanál narancslevet is, csak annyit, hogy a héj íze még jobban érvényesüljön, de ne legyen édes. Ráöntök kb. 2,5 dl főzőtejszínt, és hagyom összeállni. Most következnek a sajtok – én ilyen arányban szoktam: 10 dkg füstölt sajt, 10 dkg kéksajt vagy gorgonzola, 5 dkg parmezán, egy natúr sajtkrém. Ezeket szépen felolvasztom benne, lassan, hogy selymes legyen a mártás állaga. Sózni általában nem szoktam, csak egy kevés fehér borsot adok hozzá, néha egy csipet szerecsendiót, kevés fehérbort, vagdalt kaprot és petrezselymzöldet ízlés szerint. Addig főzöm, amíg sűrű mártást kapok. Ha a mártás túl sűrű, öntök hozzá egy kevés vizet vagy 1–2 evőkanál alaplevet, és átkeverem. Halakhoz, sültetekhez, fasírtához nagyon illik, de hidegen, pirítosra kenve, zöldséggel is nagyon finom!

RAKOTT KÁPOSZTA

Egy fej friss káposztát felszeletelek, megpárolom, ráöntök kb. 2 dl paradicsomlevet,

és hagyom, hogy kicsit párolódjon, közben szórok bele egy csipet sót, borsot, egy kevés köményt és piros paprikát, hogy már ekkor érezni lehessen a finom aromákat. 15 dkg rizst előfőzök, hogy puha, de

ne ragacsos legyen. A darált húst (50 dkg-ot), egy fej apróra vágott hagymával, egy apróra vágott murokkal összekeverem, adok hozzá egy kevés vörösbort, fokhagymát, friss paprikát, chilit, kakukkfűvet, oregánót, majoránát és borsot, majd lassan készre főzöm, hogy szaftos és fűszeres legyen. A tálba először egy réteg káposztát teszek, rá húst, majd rizst. Erre ismét káposztát, hús, rizs, végül a tetejére káposztát kerül. Végül 3 tojást összekeverek 30 dkg tejföllel, belekeverek egy csipet szerecsendiót és egy kevés borsot, ráöntöm a rakott káposztára, és 180–190 °C-on kb. 40 percig sütöm, amíg a teteje szépen összeér, szaftos és illatos lesz, a fűszerek aromája szépen átjárja az egész ételt.

KÜLÖNLEGES PULYKAMELL KRUMPLIPÜRÉVEL

Egy kg krumplit meghámozok, felkockázom, sós vízben puhára főzöm. Amikor megfőtt, leszűröm, hozzáadok 10 dkg vaját és 1 dl tejet, 1 dl olajat, majd simára, krémesre töröm, hogy a püré lágy és selymes legyen. A pulykamellet (60–70 dkg-ot) szeletekre vágom, sózom, borsozom, és 2 evőkanál olajon, 15 dkg olvasztott vajon – lefedve – aranybarnára sütöm. Figyelem, hogy a szeletek kívül szép kérget kapjanak, belül pedig omlósak maradjanak. Egy nagy fej hagymát felaprítok, 3 gerezd fokhagymával együtt üve-

gesre párolom. Hozzáadom a 2 db paprikát csíkokra vágva, a 2 db paradicsomot felkockázva, 1 evőkanál paradicsompürét és egy kis chilit ízlés szerint. Sóval, borsal és kevés fűszerpaprikával ízesítem, majd lassan párolom, amíg a zöldségek megpuhulnak. Amikor a lecsó már szinte elkészült, a pulykaszeleteket a serpenyőbe teszem, pár percig együtt főzöm velük, hogy átvegyék a zöldségek aromáját. Krumplipürével tálalom, a tetejére pedig egy kevés friss petrezselymet szórok.

TÖLTÖTT PULYKAMELLTEKERCS

Egy kg pulykamellfilét óvatosan kipotylok, hogy szép nagy, vékony szelet legyen belőle. A töltelékét a szokásos módon készítem: 20 dkg párolt spenót, 15 dkg krémsajt, 10 dkg apróra vágott, enyhén fűszerezett kacsamáj, egy csipet kakukkfű, szárított majoránna, só, frissen őrölt fekete bors. Egyenletesen elosztom a hús egész felületén, majd szorosan

feltekerem úgy, hogy egy hosszú rudat kapjak. Hústúvel vagy spárgával rögzítem, hogy a sütés során ne nyíljon szét. Egy serpenyőben egy kis olívaolajon körbesütöm, hogy minden oldala aranybarna legyen, majd 180°C-ra előmelegített sütőben kb. 20–25 percig sütöm, amíg a hús puha és szaftos marad. Miután kiveszem, pár percig pihentetem, így a töltelék szaftja visszaszívódik, és a rúd szépen szeletelhető lesz. Mutató és finom!

Kedves Olvasóim!

Ahogy az év lassan a végéhez közeledik, szeretnék megállni egy pillanatra, és szívből megköszönni mindenkinek, aki az idén időt szánt arra, hogy a receptjeimet olvassa, kipróbálja, vagy akár csak meg-megálljon egy-egy sorra az újság hasábjain. Mindannyian részesei vagytok annak a különleges örömnak, amit a főzés és az étel szeretete adhat, és ez az öröm nélkülözhetetlen fényt hoz a mindennapjaimba! Olyankor is, amikor szomorú vagyok! Az ünnepek közeledtével kívánom, hogy a szeretet, a meghitt pillanatok és a finom ízek, illatok töltsék meg otthonaitokat. Legyen ez az időszak békével, örömmel és melegekkel teli, és hozza el mindazt a boldogságot, amit szívből kívánni lehet. Köszönöm, hogy velem tartottatok az év során, és remélem, a következő évben is osztozhatunk az élmények és az alkotás örömeiben.

Áldott, meghitt ünnepeket kívánok minden kedves Olvasómnak!

Szeretettel:
Enikő

A zenélő automaták mestere (2.)

Szilágyi Mihály

A Trombitás sajnós élettelen szerkezet, de képes mesélni alkotójáról. Johann Friedrich Kaufmann és édesapja valószínűleg rengeteg időt és energiát fektettek a Trombitásba. Az emberre hasonlító szerkezet két tüdejét két

fújtató helyettesítette, belül pedig két, lépcsős szerkezetű rézhenger volt a muzsikus szíve. Ezek a lépcsők kétszer hat karocskát mozgat-tak, melyek szelepeket nyitogattak a megfelelő időben. A kiáramló levegő pedig egy trombitába fújta örömét vagy bűját, és megtevesztésig hasonlított a valódi trombitákra.

A Trombitás mindenkin túltett: míg az életét jelentő rugó ereje lüktetett a kebelé-ben, ő rendületlenül fújta hangszerét. Nemcsak amo-lyan játékszer volt, mert még a híres Carl Maria von Weber zeneszerző is megba-rátkozott vele, mi több, Trompetenwerk becenévvel illette a gépmuzsikust, és 1812-ben egy művet is írt számára.

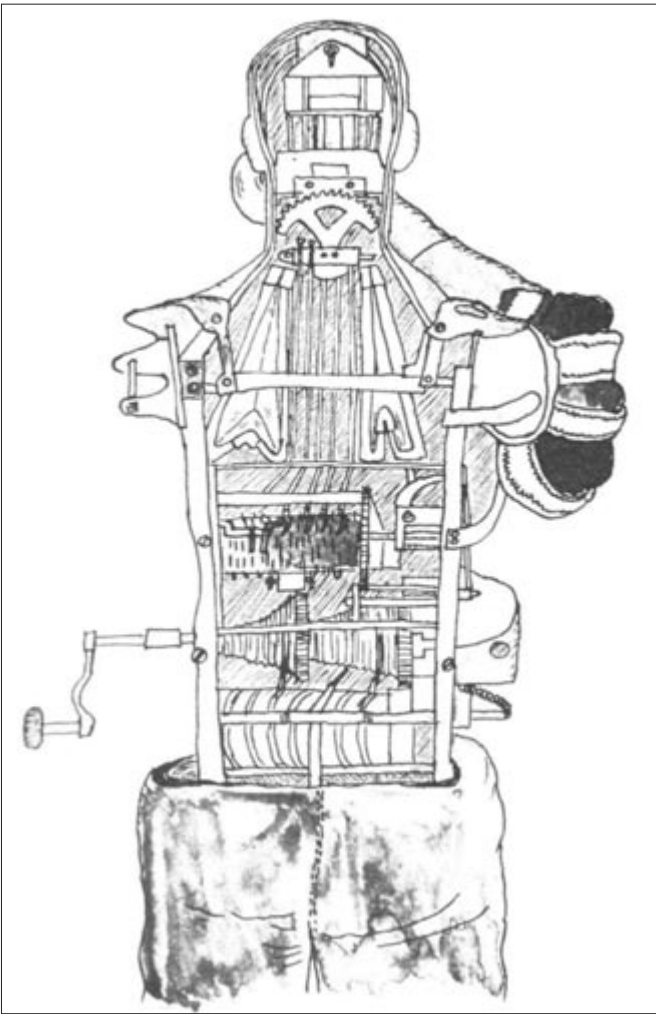
A Trombitás szerencsés volt, de gépmuzsikustársai fiatalon távoztak az emberi emlékezetből. A Trombitás-nak több testvére is volt: Belloneon, Harmonikord, Chordalaudion, valamint Symphonion. Symphonion rendkívül okos volt, ő egy-maga képes volt utánozni a fortepianót (zongorát), klari-nétokat, fuvolákat, pikoló-kat, tamburint és timpanont. Bizonyára jól megtermett zenei automata lehetett. A sors fintora, hogy az 1842–1844-es időszakban Kauf-mannék sikeres hangver-senykörúton vettek részt, azonban a turnét siralmas katasztrófa követte. A Kop-penhágából hazafelé tartó

hajóúton vihar tört ki a tengeren, és a gépi zenészek alászálltak az örvények mélyére. Gazdáik is örülhettek, hogy ép bőrrel megúszták a kalandot.

Johann Friedrich, hazaérve fiával, Theodorral, igyekezett pótolni a veszte-séget. Hosszas tervezés és újítás során elkészült a Chordalaudion és egy Symphonium. A két zenélő automatával 1851–1852-ben apa és fia végigjárták Angliát, Skóciát és Írországot.

A gép-hangversenykörút után Johann és fia ismét hazatértek. Az idős Johann Friedrich Kaufmann többé nem vállal-kozott utazásra. 1865-ben János király az Albrecht lovagrend keresztjével tűn-tette ki az idős mestert. A szellemi fris-sességben megőszülő öregúr 1866. december elsején hosszas szenvedés után átigazolt a lelkek zenekarába kar-bantartónak. Emlékét a drezdai Deuts-ches Museumban álló Trombitás őrzi.

Bár játéknak és emberi hóbortnak, a kíváncsiság kiszolgálásának tűntek az ilyen és ehhez hasonló találmányok, a saját korukban mégis a tudomány és a zene fejlődését szolgálták. Nem mehe-tünk el behunyt szemmel az ilyen alko-tások mellett, mert közvetett módon alakították, fejlesztették a technika és a robotika, de a törekvések ugyanazok: helyettesíteni az embert, hogy míg a robot dolgozik, az alkotó henyélhessen – „a gép forog, az alkotó pihen” mintá-jára. Ha nem lettek volna ezek a régi ta-pasztalatok, a jelenkor is több szekérhosszal hátrébb döcögne, emiatt nemcsak csodálói kell legyünk ezen gé-pezeteknek, hanem tisztelnünk is kell az alkotókat, mert a jövőt szolgálták tudá-sukkal!

A Trombitás belülről

A Trombitás díszöltöztetben

Josh Billings amerikai humorista megszívlelendő megállapítását idézzük a rejtvény főszoraiban.				1.	KERES	FÉL TÍZI UNDOR		JEMENI, SPANYOL ÉS SVÉD AUTÓJEL	ANTE MERI- DIEM (RÖV.)	ELÓTAG: LEVEGŐ	KICSINYÍTÓ KÉPZŐ LENGYEL PÉNZ		... CHACO, DÉL-AMERI- KAI RÉGIO	ANGOL HELYESLÉS	FÉLSZEGI!	BECÉZETT TIBOR	ALÁ INDOKINAI ALLAM		MAGYAROS DAL	AMI KÖZÖS NÉRÓBAN ÉS A ZERÓ- BAN		ABRAHÁM ... (BIBLIAI DÍSZHELY)		
				A																				Ő
				KÖZLEKE- DÉSI PÁLYA				MAGASAN TART CÉGFÉLE (RÖV.)			ALBA ... (SZÉ- KESFEHÉRV.) BECÉZETT ANTAL						OROSZ VÁROS PARÁZSLÓ							
				PARTNER GYOMAI NYOMDÁSZ (IZIDOR)					ABÜV.NÉGYEZ EGY SZAVA NÖVÉNY- VILÁG					OPERAÍRÓ (ARRIGO) HANGSZÍN						BETÉT! MINDENT LEVÁG				
ÁTÜLTE- TENDŐ FIATAL NÖVÉNY	2.	MAGYAR KÖLTŐ (LÁSZLÓ)	HIDEG (NÉMET) KÉZBESÍT					FÉNY- KVANTUM NŐI NÉV (JÚL. 26.)						SZOLNOK FOLYÓJA LERESZE- GEDIK						AZ ETNA KRÁTERE! BECSÜLET, ERKÖLCS				
							RANGJELZŐ ELÓTAG ... FAKÓ (THALY K.)			PÁROSAN GYÓN! RAKATLAN!			... DEREK (SZÍNESZNŐ) FORGÓRÉSZ			BENT IZZÓ! ERREFELE!			NÉMET ÍRÓ (KARL) RÉSZBEN IZGAT!					
KISS ME ... (MUSICAL) NEM ADJA FEL					FÉRFI- ÉNEKHANG DÉL-INDIAI NÉP					IDEGEN IRÉN ZAMAT							TOLNA M. HELYSÉG NAGYAPA (BECÉZVE)							
						JUH LÓKÖ- RÓMRE SZEGZIK						BOLÍVIAI VÁROS TETŐALJ						FÓNEMESI CÍM A KÉT ... (JÓKAI)						
HALOGÉN ELEM					BECÉZETT SZÜLŐ NÉVELŐ				FÉNYKÉP- JAVÍTÁS MOLIBDÉN VEGYJELE							PÁRT! RÓMAI 1050			UTÓ ELLEN- TÉTE KÖZÉPEN TORZI!					
FRANCIA ARANY KALIBER				... ATYA BÜNE (EÇA DE Q) FILMCSIL- LAG (ANG.)				ELÉGEDET- LEN AZ EB HARMINC NAPI						ARAD FOLYÓJA GYORS LÁBÚ KUTYA						LITER (RÖV.) NOÉ KIKÖ- TŐJE				
		SÚRÚ ROSTA EGYEDÜL (ANGOL)					HOMEROSZ (RÖVID) DŰH						... EGO (HA- SONMÁS) EHETŐ A GYŰMÖLCS						JUTTAT ENNÉL LENTEBBI HELYHRE					
DENEVÉR (ANGOL)				LAKATLAN! NÉV (ANGOL)		FELTÉVE FRANCIA FÉRFINÉV			AZ ARZÉN VEGYJELE KERÜL, ADÓDIK		LÁNGOL RÉGIÉS HANGULATÚ				BANK- BETÉTI! NEMES GÁZ			IZOMBAN REJLIK AZ ARGON VEGYJELE						
... BATES (ANGOL SZÍNÉSZ)					FELVIDÉKI FOLYÓ (ÁRVA) FÉLTUCAT					SZERB-MAGY, ÉNEKES HAVASI LE- GELŐ (NÉM.)						RENDEZŐ (ELIA) NELLI ... (TORNÁSZ)								
IDEGEN NŐI NÉV					HANGA NÉMA NÓTA!					... JACOBI (SZÍNÉSZ) MELY SZEMÉLY?							RITKA (NÉMET) SKÁLA- HANG				TONNA (RÖV.)			
				ÉGBŐL HULLÓ ELEDEL EZER!				MŰVET HOZ LÉTRE SPANYOL AUTÓJEL						ANGOL OLAJ SZEMÉLY- NÉVMÁS				NÉZNI TUD GIGA (RÖV.)						
NÉMÁN CSEN!	Z																				L.N.J.			

Deember 4-i rejtvényünk megfejtése: **Nincs olyan tökéletes mester, melynél tökéletesebbet nem találhatnánk.**

A Ferencváros nagy lépést tehet az Európa-liga nyolcaddöntője felé is

A Budapesten győzelmi kény-szerben pályára lépő Glasgow Rangers ellen nagy lépést tehet nemcsak a továbbjutás, hanem akár az egyenes ági nyolcaddöntős szereplés felé is a Ferencváros labdarúgócsapata az Európa-liga alapszakaszának mai, hatodik fordulójában.

Robbie Keane vezetőedző tanítványai öt kör után veretlenül állnak a tabella hatodik helyén, miután az első meccsen a cseh Viktoria Plzen ellen játszott hazai 1-1 után a belga Genket, valamint a Salzburgot is idegenben győzték le, s mielőtt 1-1-et értek volna el Isztambulban a Fenerbahce vendégeként, meggyőző játékkal verték 3-1-re saját közönségük előtt a bolgár Ludogorecet.

A továbbjutás, azaz a 36 csapatos főtábla első 24 helye közé kerülés borítékolható, az előző idényben ugyanis 12 pontot szerezve ment tovább a Ferencváros, most pedig, három fordulóval a zárás előtt már 11-nél jár. A forma és az Európa-ligában mutatott menetelés nyomán ugyanakkor joggal bizakodhatnak a szurkolók, hogy a Rangers ellen is begyűjthető a három pont, amely nagy esélyt kínálna a zöld-fehéreknek arra, hogy az első nyolc között zárjanak, ami egyenes ági nyolcadöntős szereplést ér.

Az idény során komoly gondok-

kal küzdő skót rivális nagyon gyengén kezdte az EL-szereplést, zsinórban négy meccset bukott el, mielőtt a legutóbbi körben egy pontot ott-hon tudott tartani a portugál Braga elleni találkozón. A Rangers ennek megfelelően az utolsó szalmaszálba kapaszkodik, a hátralévő három mérkőzését ugyanis kivétel nélkül meg kellene nyernie ahhoz, hogy egyáltalán reménykedhessen a továbbjutásban. A glasgow-i együttes jelenleg a 33., és öt pont a hátránya a még éppen folytatást érő 24. pozícióban álló Basellel szemben.

Robbie Keane a játékos-pályafutása idejéből jól ismerheti a ma esti ellenfelet, a Celtic színeiben kétszer

is szerepelt a glasgow-i rangadón a Rangers ellen, és bármennyivel is értékesebb a skót csapat kerete, a 45 éves ír szakember már bizonyította, hogy a papíron jobbnak tartott riválisok ellen is remekül fel tudja készíteni az FTC-t.

A Rangers ötmeccses veretlenségi sorozat után érkezik a Groupama Arénába, de a Ferencváros sincs sokkal rosszabb szériában, az elmúlt négy mérkőzéséből egyet sem veszített el, legutóbb három nap alatt kétszer győzte le a Kisvárdát az NB I-ben.

Keane legutóbbi nyilatkozata alapján úgy tűnik, hogy a magyar válogatott Dibusz Dénes ujjrászerűsége

miatt nem tud majd védeni, a helyét vélhetően Gróf Dávid veszi át a hazai kapuban.

A Ferencváros – Rangers mérkőzés ma 19.45 órakor kezdődik, a

görög Anasztasziosz Papapetru vezetői majd, és az M4 Sport, a DigiSport 4, a Prima Sport 4, a Nemzeti Sportrádió, valamint a Kossuth Rádió is élőben közvetíti.

Fotó: FTC

További tv-közvetítések

* 19.45 óra: Ludogorec – PAOK Szaloniki (Prima Sport 2, DigiSport 2), Dinamo Zágráb – Betis Sevilla (Prima Sport 4, DigiSport 3);

* 22.00 óra: Celtic Glasgow – AS Roma (Prima Sport 3, DigiSport 2), Basel – Aston Villa (Prima Sport 4, DigiSport 3), Brann Bergen – Fenerbahce (Prima Sport 5, DigiSport 4).

Bajnokok Ligája: Szoboszlai góljával nyert a Liverpool

Szoboszlai Dominik tizenegyesgóljával a Liverpool 1-0-ra legyőzte idegenben az Internazionalét a labdarúgó Bajnokok Ligája alapszakaszában, a hatodik forduló keddi játéknapján.

A magyar válogatott csapatkapitánya végig a pályán volt Milánóban, Kerkez Milos viszont a kispadon ült, és végül nem állt be. Az Internél

Hakan Calhanoglu és Yann Bisseck is megsérült az első fél órában, mindkét játékost le kellett cserélni, majd a 32. percben Ibrahima Konaté betalált ugyan, de kezezés miatt a játékvezető érvénytelenítette a Liverpool gólját. Aztán a 88. percben a hazaiaktól Alessandro Bastoni a tizenhatoson belül a mezénél fogva visszahúzta Hugo Ekitikét, a VAR-vizsgálat után pedig a játékvezető megítélte a büntetőt, amelyet Szoboszlai joggal a jobb felső sarokba lőtt. Győzelmével az angol bajnok a nyolcadik helyre zárkózott fel.

A három éve kezdődött stadionátépítés óta először játszott újra a Camp Nou-ban a Barcelona Bajnokok Ligája-mérkőzést, de a vezetést az Eintracht Frankfurt szerezte meg a 21. percben, sőt a szünetig a hazaiak nem tudtak mit kezdeni a németek védekezésével. Szünet után aztán Jules Koundé két fejes góljával a katalánok három perc alatt fordítottak, a világbajnoki ezüstérmes francia válogatott hátvéd korábbi 41 Bajnokok Ligája-mérkőzésén mindössze egyszer volt eredményes.

Sallai Rolanddal a kezdőcsapatában állt fel a Galatasaray idegenben a Monaco ellen. A gól nélküli első félidőt követően a francia csapat előnybe kerülhetett volna, de a svájci Denis Zakaria tizenegyesét Ugurcan Cakir hárította az 51. percben. Később a török kapus megsérült, a helyére beálló Güney Güvenc pedig nem egész egy perccel később gólt kapott. Az amerikai Folarin Balogun szerzett vezetést a Monacónak a 68. percben, s ez a találat végül győzelmet jelentett.

Fotó: az FC Liverpool közösségi oldala

Európai focikörkép

* Angol Premier Liga, 13. forduló:

Sunderland AFC – Bournemouth 3-2, Aston Villa – Wolverhampton 1-0, Crystal Palace – Manchester United 1-2, Brentford – Burnley 3-1, Chelsea – Arsenal 1-1, Everton – Newcastle United 1-4, Manchester City – Leeds United 3-2, Nottingham Forest – Brighton & Hove Albion 0-2, Tottenham – Fulham 1-2, West Ham United – Liverpool 0-2; 14. forduló: Bournemouth – Everton 0-1, Brighton & Hove Albion – Aston Villa 3-4, Arsenal – Brentford 2-0, Burnley – Crystal Palace 0-1, Fulham – Manchester City 4-5, Liverpool – Sunderland AFC 1-1, Leeds United – Chelsea 3-1, Manchester United – West Ham United 1-1, Newcastle United – Tottenham Forest 0-1; 15. forduló: Bournemouth – Chelsea 0-0, Aston Villa – Arsenal 2-1, Brighton & Hove Albion – West Ham United 1-1, Everton – Nottingham Forest 3-0, Fulham – Crystal Palace 1-2, Leeds United – Liverpool 3-3, Manchester City – Sunderland AFC 3-0, Newcastle United – Burnley 2-1, Tottenham – Brentford 2-0, Wolverhampton – Manchester United 1-4.

Az élcsoport: 1. Arsenal 33 pont, 2. Manchester City 31, 3. Aston Villa 30.

* Spanyol La Liga, 14. forduló: Atlético Madrid – Real Oviedo 2-0, Celta Vigo – Espanyol 0-1, Girona – Real Madrid 1-1, Mallorca – Osasuna 2-2, Rayo Vallecano – Valencia 1-1, Real Sociedad – Villarreal 2-3, FC Barcelona – Alavés 3-1, Sevilla – Betis 0-2, Getafe – Elche 1-0, Levante – Athletic Club 0-2; 15. forduló: Alavés – Real Sociedad 1-0, Elche – Girona 3-0, Espanyol – Rayo Vallecano 1-0, Betis – FC Barcelona 3-5, Real Madrid – Celta Vigo 0-2, Villarreal – Getafe 2-0, Osasuna – Levante 2-0, Real Oviedo – Mallorca 0-0, Valencia – Sevilla 1-1, Athletic Club – Atlético Madrid 1-0; 19. forduló: FC Barcelona – Atlético Madrid 3-1, Athletic Bilbao – Real Madrid 0-3.

Az élcsoport: 1. FC Barcelona 40 pont, 2. Real Madrid 36, 3. Villareal 35.

* Olasz Serie A, 13. forduló: AC

Milan – Lazio 1-0, AS Roma – Napoli 0-1, Atalanta – Fiorentina 2-0, Genoa – Hellas Verona 2-1, Como – Sassuolo 2-0, Bologna – Cremonese 1-3, Juventus – Cagliari 2-1, Parma – Udinese 0-2, Pisa – Inter 0-2, Lecce – Torino 2-1; 14. forduló: Cagliari – AS Roma 1-0, Torino – AC Milan 2-3, Hellas Verona – Atalanta 3-1, Inter – Como 4-0, Lazio – Bologna 1-1, Pisa – Parma 0-1, Sassuolo – Fiorentina 3-1, Napoli – Juventus 2-1, Udinese – Genoa 1-2, Cremonese – Lecce 2-0.

Az élcsoport: 1. AC Milan 31 pont, 2. Napoli 31, 3. Inter 30.

* Német Bundesliga, 12. forduló: Bayern München – St. Pauli 3-1, Bayer Leverkusen – Borussia Dortmund 1-2, Eintracht Frankfurt – Wolfsburg 1-1, Freiburg – Mainz 4-0, Werder Bremen – 1. FC Köln 1-1, Mönchengladbach – RB Lipcse 0-0, Union Berlin – Heidenheim 1-2, Hoffenheim – Augsburg 3-0, Hamburger SV – VfB Stuttgart 2-1; 13. forduló: Borussia Dortmund – Hoffenheim 2-0, Mainz – Mönchengladbach 0-1, RB Lipcse – Eintracht Frankfurt 6-0, VfB Stuttgart – Bayern München 0-5, Wolfsburg – Union Berlin 3-1, Heidenheim – Freiburg 2-1, 1. FC Köln – St. Pauli 1-1, Hamburger SV – Werder Bremen 3-2, Augsburg – Bayer Leverkusen 2-0.

Az élcsoport: 1. Bayern München 37 pont, 2. RB Lipcse 29, 3. Borussia Dortmund 28.

* Francia Ligue 1, 14. forduló: Le Havre – Lille 0-1, AS Monaco – Paris St. Germain 1-0, Lorient – Nice 3-1, Metz – Stade Rennes 0-1, Paris FC – Auxerre 1-1, Lyon – Nantes 3-0, Olympique Marseille – Toulouse 2-2, Strasbourg – Brest 1-2, Angers – Lens 1-2; 15. forduló: Le Havre – Paris FC 0-0, Auxerre – Metz 3-1, Lorient – Lyon 1-0, Nantes – Lens 1-2, Toulouse – Strasbourg 1-0, Nice – Angers 0-1, Lille – Olympique Marseille 1-0, Paris St. Germain – Stade Rennes 5-0, Brest – AS Monaco 1-0.

Az élcsoport: 1. Lens 34 pont, 2. Paris St. Germainn 33, 3. Olympique Marseille 29, 4. Lille 29.

Összegzés és jövőbeli tervek a Milvusnál

A veszélyeztetett fajok védelmére összpontosítanak

Évi összegző sajtótájékoztatóján a Milvus Csoport Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakemberei beszámoltak arról, hogy idén is kiemelt figyelmet szenteltek több veszélyeztetett faj – a kékvércse, a tűzok, a kerecsensólyom és a szalakóta – korábban elkezdett védelmi intézkedéseinek folytatására. Jövőre a parlagi sasra mint az év veszélyeztetett fajára fordítanak kiemelt figyelmet.

Mezey Sarolta

12 ezer gyűrűzés, vadátjáró és hallépcső

Papp Tamás ügyvezető igazgató ismertette a madárállomány jelenlegi helyzetét, az évente kétszer elvégzett monitorozásuk alapján például az ország nyugati részén a kerecsensólyom-állomány továbbra is 40 pár felett van. A kékvércse esetében egy új, fémből készült költőládát teszteltek, amely reményeik szerint hosszú távon hozzájárul a faj védelméhez. A parlagi sasról idén nagyon kevés az információ, ám ezek aggasztóak.

Elindult a DIVERSEED projekt, amelynek célja a fajgazdag kaszálók megőrzése és helyreállítása. Egy másik projekt az Open Rivers nemzetközi program keretében valósul meg. A Román Vadonvédelmi Társasággal együtt átfogó vizsgálatokat végeznek a Maros és mellékágai mentén, mintegy 550 km-es szakaszon. A cél olyan kis méretű, használaton kívüli gátak azonosítása, amelyek akadályozzák a halak szabad vándorlását, és amelyeket a projekt második szakaszában el lehetne bontani.

A jövő évben a Conservation Carpathia Alapítvánnyal megkezdik a fakó keselyű visszatelepítését a Fogarasi-havasokba, miután megérkezik az első madárszállítmány Spanyolországból.

– Januártól indul az Egyensúlyban a megújuló energiák és a biodiverzitás című projektünk is, amelyet a svájci alap finanszíroz. Partnereinkkel – a WWF-fel és a SOR-ral – azon dolgozunk, hogy a nagy lendülettel zajló megújulóenergia-telepítések ne járjanak a természet károsításával – fogalmazott Papp Tamás.

A parlagi sas a 2026-os év veszélyeztetett madara

Parlagi sas

tották az első parlagisas-fészket, miután a faj az elmúlt 45 évben nem fészkel hazánkban. Ezt követően évről évre figyelemmel követték a parlagi sasok által elfoglalt revíreket (élettér) és költési próbálkozásokat. 2024-ben rekordnak számító kilenc revírben észleltek parlagi sаст, három sikeres költő párt regisztráltak, és négy fióka repült ki a fészkekből. Ezt követően 2025-ben csak az előző évben költő három párt azonosították, de nem voltak megbízható adatok a költési sikerükről.

Ez a faj a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) vöröslistáján „sebezhetőként” szerepel, míg Romániában „kritikusan veszélyeztetettnek” minősül.

A faj védelmi tevékenységeinek megkezdéséhez elengedhetetlen, hogy először világos kép rajzolódjon ki Románia sasállományáról. Ehhez terepi felmérésekre van szükség: intenzív keresésekre a párok azonosítása, az esetleges fészkek lokalizálása és a költés megfigyelése érdekében.

E lépések után lehetőség nyílik mesterséges

Bárbos Lőrinc, Komáromi Réka, Nagy Attila és Papp Tamás

Fotó: Nagy Tibor

keves a fészkelésre alkalmas öreg fa – tájékoztatott Bárbos Lőrinc, a Milvus biológusa.

Idén a szalakóta volt az év veszélyeztetett madara

Az idén a szalakóta volt az év veszélyeztetett madara, tavasszal 30 betonitból készült, Schwegler típusú mesterséges odút szereltek fel. További 60 ugyanilyen odú kiszállítását várják, ezeket a szervezet támogatói adományaiból sikerült beszerezni. Ugyanebben az időszakban további 65, fából készült mesterséges odút is kihelyeztek, ezzel hozzájárulva azoknak a fészkelőhelyeknek a pótlásához, amelyek az elmúlt években elvesztek vagy megrongálódtak.

Tűzok

Emellett mind a 708 általuk felszerelt mesterséges odút ellenőrizték és megjavították.

Az utolsó tűzokéőhelyek védelme

A sztyeppi madarak, köztük a tűzok is, napjainkban a legnagyobb

A tűzok és a reznek e család két jól ismert faja, amelyek olyan régióban élnek, ahol az erős antropikus nyomás, a földhasználat változásai és a mezőgazdaság intenzívebbé válása jellemző. Európában a tűzokállomány 11 év alatt egyharmadával csökkent, noha a nyugatpannon populáció (Ausztria, Magyarország nyugati része és Szlovákia) ugyanabban az időszakban több mint a duplájára nőtt.

Az átfogó Life Eurobustard projekt célja megállítani a tűzok és a reznek európai állományainak további csökkenését, a közép-európai tűzokvédelem elmúlt 25 évének sikeres tapasztalataira építve.

A tűzok és reznek határokon átnyúló védelme Európában elnevezésű projektet 30 partner valósítja meg nyolc országból. A projekt három fő területe: a célfajok élőhelyeit javító intézkedések; az elektromos légvezetékeknek való csapódás okozta mortalitás mértékének csökkentése; a gépesített mezőgazdaság által okozott pusztulás mérséklése.

A projekt keretében a Milvus Csoport Nagyszalonta (Bihar megye) térségében az utolsó megmaradt hazai tűzokéőhelyek védelmét tűzte ki célul.

A projekt keretében az egyesület tevékenységei kizárólag a tűzok védelmére összpontosítanak, mivel a rendelkezésre álló ismeretek alapján a reznek nem költ Romániában, csupán vonulási időszakban, illetve télen jelenik meg szórványosan az ország délkeleti részén, jellemzően Dobruzdásában – magyarázta Nagy Attila, a Mil-

A védett területek egyike

Fotó: Nagy Attila

Folytatódtak a nevelési és a madárrehabilitációs programok, jelenleg is sok madár lábadozik az egyesületnél – tájékoztatott Papp Tamás.

A Chituc-turzáson 12. alkalommal szerveztek madárgyűrűző tábor, ahol 100 madárfaj több mint 12 000 egyedét gyűrűzték meg. A madarakat Törökországban, Szaúd-Arábiában, Norvégiában és Görögországban fogták vissza.

Két, természetvédelemben fontos műszaki megoldásról is beszámoltak, az egyik a radnóti hőerőmű gátján épült hallépcső, amelyet a hőerőmű felújítására kiadott engedély részeként kértek. Több mint nyolc évnek kellett eltelnie, míg elkészült, ez átjárást biztosít a halak számára.

A másik látványos műszaki fejlesztés eredményeként az A8-as autópályán Nyárádkarácson térségében két vadátjáró építése van folyamatban.

Az év veszélyeztetett faja program 2026-ban is folytatódik. Miután tavaly a szalakóta védelmére összpontosítottak, a jövő évet a parlagi sas (Aquila heliaca) védelmének szentelik.

A Milvus Csoport madarászai 2016-ban Arad megyében azonosí-

fészkek kihelyezésére és kamerák beszerelésére, hogy a költési folyamat megfigyelhető legyen.

Emellett a parlagi sas évében a Milvus fák ültetését is vállalja, mivel az egyik fő oka annak, hogy a faj kritikusan veszélyeztetetté vált, hogy az alföldi tájban nagyon

Az illegálisan fogva tartott tengelice szabadon bocsátása

Fotó: Nagy Tibor

A szalakóta odújának ellenőrzése

Fotó: Nagy Attila

állománycsökkenést mutató madárcsoportok közé tartoznak, ami komoly aggodalomra ad okot természetvédelmi szempontból.

Mivel számos fajuk osztozik a mezőgazdasági élőhelyeken az emberekkel, a tűzokfélék (Otidae) különösen sérülékenyek, ezért aktív természetvédelmi intézkedésekre van szükség.

vus Csoport biológusa. A sajtótájékoztató végén egy, a környezetvédelmi őrseg által elkobzott tengelicet mutattak be. A kis madarat lépezéssel (fagyöngy bogyból készült ragasztóval) fogták be, megsérült, kitépődtek a tollai. A Milvusnál meggyógyították, meggyűrűzték és szabadon engedték.

DOBJ egy ritmust a vásárban!

Luca-napi élő zenés foglalkozás gyerekeknek a Maros Megyei Múzeumban

A Maros Megyei Múzeum Néprajzi és Népművészeti Osztálya szeretettel vár minden 7–12 éves gyermeket a Luca napján megrendezett különleges, élő zenés foglalkozására. A résztvevők játékos zenepedagógiai gyakorlatokon keresztül, különféle ütőhangszereket kipróbálva fedezhetik fel a közös ritmusalkotás örömét.

Az eseményre 2025. december 13-án, szombaton 11 órától kerül sor a Rózsák tere 11. szám alatt, *A vásárban*. A Maros menti piacterek és a falvak világa című kiállításon.

A Luca-napi alkalom a zenén túl helyet ad a meséknek, hiedelmeknek és a kreativitásnak is. A foglalkozás során a gyerekek felidézik a téli időszak népi hagyományait, amelyek ezúttal különleges környezetben – a városi múzeumtér vásári hangulatában – kelnek életre. A piac világát bemutató kiállítás így válik olyan terré, ahol a néphagyomány és a mai gyerekek tapasztalatai találkoznak, a ritmus pedig újra „mozgásba hozza” a vásár forgatagát.

A programot Hána László vezeti, korosztályra szabott ritmusjátékokkal és közös alkotó feladatokkal.

Helyszín:

Maros Megyei Múzeum – Néprajzi és Népművészeti Osztály

Rózsák tere 11., Marosvásárhely

A vásárban. A Maros menti piacterek és a falvak világa kiállítás

Időpont:

2025. december 13., szombat, 11 óra.

Ajánlott korosztály:

7–12 éves gyerekek

Résztvételi díj: személyenként 10 lej

Mivel összesen 15 hangszert tudunk biztosítani, az eseményen való részvétel előzetes bejelentkezéshez kötött. Jelentkezni a következő linken lehet:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe-DLtm-MA49XcBCDFEjLNLISIFq0VIZohdv-RVUPZ9Pubc5A/viewform?usp=header>
vagy a 0746 628 229-es telefonszámon.

A hirdetési rovatban megjelent

közlemények, reklámok tartalmáért

a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

ELHORDUNK régi bútort és festünk. Tel. 0758-950-619. (27138)

TAPASZTALT SZAKEMBER vállal: kinti/benti meszelést, teraszfelújítást, lakásfelújítást, tetőjavítást, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát, akár saját anyagból is. Tel. 0746-381-939, Szabó István. (27068)

MEGEMLÉKEZÉS

*Egy váratlan perc alatt életed véget ért,
mint amikor a virágot letépi a szél.
Panaszszó nélkül, csendesen könnyezettél,
búszúszó nélkül közölünk elmentél.*

Szomorú szívvel emlékezünk a szeretett férjre, édesapára, nagyapára, dédapára, apósra, testvére,
idős **HALMÁGYI LAJOSRA**
halálának 5. évfordulóján. Emléked örökké megőrizzük.
Nyugodjál békében!

Szerettei. (27202-I)

Örök szeretettel emlékezünk

SZÓCS KATALINRA
(Iklandi)

halálának tizedik évfordulóján. A szívünkben őrizzük tovább.

Szerettei. (27203-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
özv. **PAPP**

született **FERENCZ VERONIKA**

90 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat 2025. december 11-én 14 órakor kísérvük utolsó útjára a marosvásárhelyi katolikus temető alsó kápolnájából.

Az angyalok vigyázzák álmát!

A gyászoló család. (27220-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Őszinte hálánkat fejezzük ki mindazoknak, akik fájdalomunkban osztoztak, velünk együtt búcsúztak, és utolsó útjára elkísérték szeretett halottunkat,

BORDA MÁRIÁT
szül. Magyaros.

A gyászoló család. (27148-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): • Rendőrség • SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) • Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek • Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal • Prefektúra • Maros megyei RMDSZ • Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110 • Procardia Egészségügyi Központ - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087	- Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646 • Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351 • Optolens szemsebészet - 0265/263-351 • Dora Optics - 0733-553-976 - 0733-553-976 • DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404 • Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929 • Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928 • Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888
--	---

- központ - 0265/208-800 - 08008 208-888 • Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551 • Vasútállomás - 0265/236-284 • Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710 • Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 - koporsók, kellékek, - 0745-606-215 - koszorúk - 0745-606-269 - halottszállítás - 0758-047-604 Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.
--

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

 Szemészet

 Gasztroenterológia

 Kardiológia

 Fül-orr-gégészet

 Érsebészet

 Tüdőgyógyászat

 Plasztikai sebészet

 www.doraoptics.ro

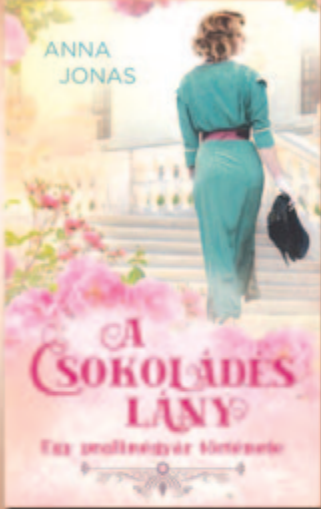
 0771 195 340

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Anna Jonas
A csokoládés
lány

HAN KANG
GÖRÖG LECKÉK

Marosvásárhely, Győzelem tér 18. szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15. szám

XIX.

GYÖNGYKOSZORÚK GYÖNGYE
NEPTÁNC TALÁLKOZÓ

2025. DECEMBER 14., 13.30 ÓRA
MAROS MŰVÉSZEGYÜTTÉS ELŐADÓTERME

MAROS
MEGYEI
TANÁCS

BETHLEN GÁBOR

